

Julius 25.

esti
6. és 1276

ni
27. számú
darabárú,
forgalmat
és Austria

napi
ötör kikö-
sikéről
ank.
mellett vál-
n és olasz
kat.

stvérek
ai vállalat,
ri 26.
manóczl-u. 12
part.
ck, Hegyes-
Biharkezesztes,
Biharpuspöki.

pénztár Rt.
aramrosszigt)
8.
-111.
osítárok.
és eladása.
el- és külföld bár-
feltételek mellett,
kamatláb mellett
amitólása és ipari
rózása. 1878

Rt. Szatmár
csontenyvet,
üstrágyát,
csikénőcsőt,
lát stb.
az és vizes
rs és olvasz-

**ajfestő,
ás és
terem**
or, Cluj
rosszút: (L-u.)
nk,
1284

Blue
illatos, tinta,
plakk minden
veges, szalagos
itő, garantált
sőbb ár.
gyár, Cluj
Telefon 12-97.
nény. 1295

**VRESZI
GYÁR**
n Szappan-u.)
n 2-13.
ERE Cluj.
gykereskedés.
an min-
ezüstöt.
elad:
árúkat.
:
munkákat,
ításokat.
terem.
s forrasztó.
t hu-
zek.
részére!

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Baroa
1. Pop. — Bráun-utca 11.

Az Új Kelet telefonjai
Szerkesztőség ----- 977
Kiadóhivatal ----- 844
Nyomda ----- 879
Héber osztály ----- 488
Zs. N. Sz. ----- 658

Kéziratok bizárding a
szerkesztőségnek elmen-
sők. — Kéziratokat nem
adjunk vissza és nem őríz-
hetünk meg

ÚJ KELET

Lejár.
1071
2211
Hermann Goldschmiedt ur
Wien
I. Wolfzeile 11

V. évfolyam, 162 szám

Cluj (Kolozsvár) 5582. Ab 1

1922. július 26. Szerda

Balfour másfélórás beszédében bizonyította a zsidó Palesztina politikai jelentőségét

A népszövetség történelmi ülése

— Az Új Kelet tudósítójától —

London, július 25. A népszövet-
ségi tanács a Palesztina-mandátumot
külön rendkívüli ülésen tárgyalta,
amelyben a sajtó képviselőit nem
bocsátották be. A J. C. B. értesülése
szerint a tárgyalás menete általában
kedvező volt a zsidó ügyre nézve.
Az első szónok lord Balfour, aki
nagyszabású, másfél óra hosszat tartó
beszédében

bizonyította a zsidó nemzeti ot-
thon történelmi jogosságát és vi-
lággpolitikai jelentőségét.

A beszéd a jelenlévőkre láthatóan
mely benyomást tett. Hangsúlyozot-
tabb helyeken a tanács tagjai tap-
sókkel helyeslelték. Lord Balfour a
zsidó nép évezredes faji szívósságá-
ról, a haladásnak, a kulturának tett
nagy szolgálatairól nemcsak páthosszal
beszélt, helyenkint

maga is annyira elérzékenyült,
hogy pillanatig nem folytat-
hatta beszédét.

A legtöbb delegátus nem is tette
kritikát tárgyává a Balfour-deklaráció
tartalmát és szövegét, hanem a szent-
helyek védelméről beadott javasla-
tokat tette szóvá. A délelőtti ülésen
lord Sydenham egyik levelét hozták

Az arabok és a pápa szövetsége

Csak most, miután a népszövet-
ségi tanács elfogadta a Palesztina-
mandátumot, bontakozik ki teljes mé-
reteiben az a megdöbbentően széles
körű kampány, melyet a palesztinai
zsidó nemzeti otthon elnökei a
mandátum elfogadása ellen indítottak.
Ebben a kampányban a két főtér-
nyező az úgynevezett

palesztinai arab delegáció és a
Vatikán volt.

Az arab delegáció nyíltan ki is mon-
dotta azt, ami agitációjában vezette,
hogy mindenáron megakarja akadá-
lyozni a zsidó nemzeti otthon kiala-
kítását Palesztinában, mert ez a je-
lenlegi arab rendszer kárára volna. A
Vatikán ez el szemben általános em-
beri megfontolások álarcja mögé
rejtette valóságos intencióit. A Vati-
kán ugyanis csak minden eszköz fel-
használásával meg akarta akadályo-
zni azt, hogy a világon szétszórott
zsidóság visszatérjen Palesztinába és
lehetőség adassék neki a zsidó ál-
lam megalakítására. Természetes,
hogy

a Vatikán ezt az intencióját nem
hangoztatta nyíltan,

hanem mint a palesztinai arab és
keresztény lakosság kéretlen protek-
tora lépett fel, továbbá a vallásos
szenthelyek ügyében támasztott ag-
godalmaival aarta az egész mandá-
tum ügyet elgáncsolni. Eddigi hira-
inkból tudjuk, hogy ez a két oldal-
ról megindult agitáció súlyos nehé-
ségeket okozott nemcsak a cionista
világszervezetnek, hanem magának
az angol kormányknak is, mely szigo-
ruan ragaszkodik a Balfour deklará-
ciójában lefektetett ígéretének becsü-
letes betartásához és a palesztinai
zsidó nemzeti otthon felépítéséhez.
Azt a belső ellenzékét, melyet az

a népszövetség tanácsa elé, amelyet
az elnök nyitott fel.
Az ülést a St. James palotában
folytatták le.

**Az arab delegáció minden tagja
megjelent a palotai folyosóin**

azonfelül ott volt az Agudas Jisrael
egy küldöttsége angol tolmáccsal. A
sziriai kongresszus elnöke, Lotfalien
herceg is jelen volt. Az újságírókkal
szemben, az Aguda embereit kivéve,
mindenki közlékeny volt, de újat
egyik sem mondhatott. Az aratukat
már régen kityiltánították prokla-
mációkban, interjúkban, sajtópropa-
gandában és a népszövetséghez inté-
zett feliratok légióiban.

**Az Aguda-csoport tagjai nem
akarták nevüket sem elárulni.**

Azt azonban elárulták, azért jöttek,
hogy a ratifikálás esetén követeljék
az Agudának a Jewish Agencyben
való felvételét.

Az utolsó percben az angol anti-
szemlék és anticionisták megkísé-
relték a mandátum tárgyalásának el-
halasztását. A parlamenti két házának
kilencvenhárom tagja beadványt in-
tette a népszövetségi tanácshoz és a
ratifikálásra vonatkozó tárgyalás el-
halasztását kérte.

arab és pápai agitáció az angol kor-
mánnyal szemben össze tudott to-
borozni,

az angol kormány könnyűszer-
rel legyőzte.

Magában az alsóházban, mely az
angol politikai élet legfelsőbb faktora,
nem is volt komoly ellenzék a pa-
lesztinai mandátumnak. De az angol
kormány gerinces magatartása erősen
érezte hatását a népszövetségi ta-
nács ülésén is. Rövid elhalasztás
után a népszövetség ratifikálta a
Palesztina-mandátumot. Mostan ér-
keznek hozzánk kimerítőbb értesíté-
sek arról a tevékenységről, melyet
az arab delegáció és a pápai udvar
a mandátum jóváhagyását meg akarta
hiúsítani.

Anglia cionizálja Palesztinát

Az arab delegáció közvetlenül a
népszövetségi tanács összehívása előtt
manifestumot tett közzé a londoni
sajtóban, melyet az angol nemzethez
címezett. Ebben a manifestumban
ismételi a cionizmus ellen már számta-
lanszor felhozott és közismert argu-
mentumokat. Az arab delegáció ki-
jelenti, hogy az angol kormányknak
az alsóházban adott hivatalos fel-
felvilágosításai nem győzték meg és
az arab panaszoknak egyetlen pon-
tját sem cáfolták meg. Churchill ki-
jelentése, hogy Angolország köteles
a cionistáknak adott szavát megtar-
tani, nem lehet meantség arra, hogy
az araboknak már két évvel előbb
adott ígérete: az angol nemzet meg-
szegje.

**A palesztinai kormány jelenlegi
tendenciája az, hogy az országot
cionizálja,**

smit igen sok ténykedése bizonyít és
amely tendenciának megkoronázása

a Ruthenbergnek adott koncesszió.
Churchill azt mondta az alsóházban,
hogy a lordok házában cionistaellen-
es határozata nyugtalanságokra ad-
hat alkalmat. Ezzel szemben a dele-
gáció kijelenti, hogy a lordok házá-
nak határozata a brit presztízist visz-
szállította keleten. Végül megemlíti
az arab faj kulturális tevékenységét
az elmúlt időben és rámutat arra,
hogy a palesztinai arabok természet-
adta intelligenciájukkal hivatva van-
nak arra, hogy az országot kulturá-
lisan emeljék. Ha Churchill lebecsülő
szavakkal nyilatkozott az arabok
képességeiről, akkor ez nem eszköz
arra, hogy Angolország milliókra-
mozim mozim alattvalóinak szimpá-
tiáját megnyerjék.

Több londoni újság kommentálva
adta le az arab manifestumot és
megállapította, hogy a delegáció
nyilván még mindig abban a hiszem-
ben van, hogy valamiféle eredményt
el fog érni és nem lesz lénytelen
üres kezekkel visszatérni Palesztinába.
Közvetlenül ezt megelőzően az
arab kongresszus választmánya ju-
nius huszonharmadikán és huszon-
negyediken tanácskozási gyűlt össze,
amelyen az alatti határozatokat hoz-
ták. Megjegyzendő, hogy ez a ta-
nácskozás és határozathozatal az
angol akadémia Palesztina-vitája előtt
történt még.

**A palesztinai arab kongresszus
határozatai**

1. Azoknak a lordoknak, akik a felsőház anticionista javaslatát támogatják, köszönetet szavaznak.
2. A választmány jóváhagyja a haifai mozlim-keresztény társaság

Jabotinszky ellen

9. Egy keresztény delegációt
küldenek a Vatikánhoz Rómába,
hogy ugyanilyen céllal működje-
nek a katolikus világban.

10. A delegációknak szabad ke-
zet adnak Mekkában és Rómában
minden eszközt felhasználni a
cionizmus, a Balfour-deklaráció és
a palesztinai kormány jelenlegi
politikája ellen, mely

konokul ragaszkodik a palesztinai
zsidó nemzeti otthon felépítéséhez.

11. 12. és 13. pontban a dele-
gáció tagjai vannak felsorolva.

14. A választmány táviratilag
utasította a londoni arab delegá-
ciót, hogy tegyen lépéseket a kor-
mánynál abban az irányban, hogy
Jabotinszkyknak, a közismert cion-
ista forradalmárnak tagadja meg
a Palesztinába való beutazási en-
gedélyt. A választmány ugyaneb-
ben az értelemben megkeresést in-
tézett a palesztinai kormányhoz is,
minthogy kimutatható, hogy en-
nek az embernek jelenléte Pa-
lesztinában nyugtalanságokra és
forrongásokra ad alkalmat.

15. A választmány tiltakozik
az ellen, hogy míg a zsidó közal-
kalmazottakat h lyükön hagyják,
addig az arab alkalmazottakat az-
zal a kifogással, hogy takaréko-

határozatát, mely szerint julius
tizenharmadikán és tizenegyedikén
az angol kormány jelenlegi politi-
kája ellen való tüntetés célzatával
a munkát beszüntessék.

3. Julius elcséjtől kezdődően
minden egyesület és szervezet pa-
naszaival rendszeresen forduljon
a népszövetséghez és ezeket a pa-
naszokat mindannyian ismételjék
meg az általános sztrájk napján,
minthogy ezen a napon fogják a
tiltakozó táviratokat a népszövet-
séghez elküldeni.

4. Amennyiben a mandátumot
jelenlegi megszövegében ratifi-
kálják, a választmány a jelen-
leg Londonban időző arab dele-
gációt vissza fogja hívni Palesz-
tinába, hogy munkásságát az or-
szágban folytassa. Egyidejűleg

tiltakozni fog a ratifikáció ellen

és ki fogja jelenteni, hogy az arab
nemzet a mandátumot visszautasítja.

5. A második és negyedik pont
tárgyalánvá válik, ha a mandá-
tum ratifikálását elhalasztják.

6. A választmány költségreté-
sét fejenként két piasterben meg-
állapított hozzájárulásra alapítja.
Az egyesületek vegyék fel újra
működésüket a városokban és
nyissanak fiókokat ottan, ahol
még szervezkedés nincsen.

7. Elhatározták, hogy szóbelileg
tiltakoznak a kormánynál a Beisan-
megegyezés több paragrafusának
megsértése miatt (ez a megegye-
zés az állami földeknek az arab
bérlők részére való átengedéséről
szól), valamint az ellen, hogy

titkos szerződés alapján a zsi-
dóknak földterületeket adtak
át Cezárában és a környékén.

8. Egy mozlim delegációt kül-
denek ki Hedszszba, azzal a fel-
adattal, hogy minden eszközzel
agitáljanak az arab politikai célok
érdekében.

kodni akarnak, állásukból elbo-
csátják.

16. Tekintettel arra, hogy a
választmány elnöke Arif pasa el
Dejane hivatását nem teljesítette,
a választmány elhatározta, hogy
elnöki tisztjéből elmozdítja és a
tisztelet Omár Eféndi al Bitarra
ruhazza.

Arif pasa levele

Az arab kongresszus lemondott
elnöke, Arif pasa levelet intézett az
arab sajtóhoz, melyben kijelenti, hogy
a brit okkupáció ideje óta fáradszta-
nul működött az arab politikai célokért.
Mostan azonban úgy látja, hogy a hely-
zet válságos és hogy a jelenlegi munka-
rendszer nem vezethet eredményre.
Épen ezért már hosszabb ideje le akart
mondani tisztségéről, ezt azonban a vá-
lasztmány üléséig elhalasztotta. Meg van
győződve róla, hogy

a választmány által elfogadott
határozatok legtöbbje politikai
esztelenység.

Ehhez a nyilatkozathoz a jorzásá-
lemi „Doar Hajom” még a következő-
ket fűzi hozzá: Nehány héttel eelőtt
Arif pasa levelet kapott Tuffik Hamad-
tól, a londoni arab delegáció tagjától
és a genfi sziriai kongresszus elemző-
kétől, amelyben ez kijelenti, hogy a
londoni arab delegáció munkásságáról

szóló összes híradás hűbeng. Valóságban

a delegáció teljes politikai vereséget szenvedett

és Londonban való további tartózkodása teljesen haszontalan és csak felesleges pénzkidadásokra jó. Később Arif pasa a londoni delegáció elnökétől is kapott levelet, mely mindenben megerősíti Tuffiknak véleményét...

Mit ígérték az angolok az araboknak

Az alsóház egyik legutóbbi ülésén Ormsby-Gore, a közismert cionista-barát képviselő interpellációt intézett a gyarmatügyi államtitkárhoz...

Churchill az interpellációra többek között a következőkben felelt.

A palesztinai araboknak 1915. esztendőben semmiféle ígéretet nem tettek.

Csakis a mekkai serifnak ígérték meg, hogy az angol kormány az arabok függetlenségét bizonyos határokon belül támogatni fogja. De ez az ígéret csak azokra a területekre vonatkozott...

A Habima erdélyi zsidó színpad. Désről jelentik: Stramer társulata az itteni városi színházban tartotta előadásait óriási siker mellett.

A szlovenszói konzervatív párt gyűlése. Nyitráról jelentik: A napokban a zsidó konzervatív párt nyitri tagozata gyűlést tartott...

Minszkben szobrot emelnek egy zsidó fiúnak

Előbb akasztófa, aztán monumentum. A hivatalos zsidóság kitagadja a vérbosszulót

Prága július 19.

Minszkben, a zsidó szünetnapok városában, országos ünnepségekre készül a lakosság. Szobrot emelnek ott egy zsidó fiúnak, akit husz évvel ezelőt halakasztottak.

Hers Lekert a zsidók miatt áldozta fel magát, de olyan cselekedettel, amely a tüdő és megbocsátó zsidó morállal ellenkezett.

A rabbi-kollégium ülést tartott ebben az ügyben és publikálta állásfoglalását, amely lényegesebb részeit a következők. A rabbinátus elismeri, hogy Hers Lekert valóban zsidó volt.

amelyet jogosnak nem ismerhetünk el. Nem az emberé a bosszu, hanem az istené és embert ölni még a nép megbosszulásából sem szabad.

A hivatalos zsidóság osztja ezt a felfogást, de a munkások ezrei más nézetben vannak. Azok valóban hősként tisztelik Hers Lekert, mert zsidó sorokat bosszút meg hőiesen.

1902-ben forrpontra jutott Oroszországban a munkásmozgalom. A zsidó munkások akcióját a Bund irányította. Ez évben történt meg először, hogy a zsidó munkásság, amely eddig csak munkabeszüntetésekkel fejezte ki politikai elképzelését...

Ez volt az első eset Oroszországban, hogy a jesivákból is kiáradtak az új eszmék harcossai.

A tüntetők a kormányzáság elé vonultak és kibontották a véres zászlót. A német származású von Wall volt akkor a vilnai főkörmányzó. A tüntelést forradalomnak minősítette, még pedig zsidó forradalomnak.

ferfiakat, asszonyokat, lányokat meztelenre vetkőztetett és kit halálra, kit csak nyomorékká korbá-

csoltatt. Az exekució után pedig mindegyiknek cédulát akasztattak a nyakára és kergette őket. A cédulán ez állott: Pozdoravlyem szpervim majja. Gratulálunk május elsejéhez.

Ez a borzalmas megcsufolás kimondhatatlan felháborodást keltett a guberniumban, de egész Oroszországban is. De a zsidók magukba fojtották a fájdalmukat. Imádkoztak a holtakért, imádkoztak a betegekért, egyebet nem csináltak.

Dr. G. Szirkin, az orosz forradalmak egyik legkiválóbb ismerője azt írja, hogy

Hers Lekert terrorisztikus cselekedetet az teszi történelmileg nevezetessé, hogy az egyetlen merénylet az egész zsidó forradalomban.

Zsidók ugyan sokan voltak, akik az orosz terrorisztikus mozgalmakban résztvettek.

Molodczkij lelőtte Lorisz-Molikovot; Heszic Helfmann résztvevett 1881-ben a Sándor cár ellen való összeesküvésben; Bogrow, a hasonló nevű zsidó belletrista unokája, rálőtt Sztolipinre,

de amit ők eszeltek, azt az orosz forradalom ereje robbantotta ki. De hogy a zsidó tisztaság megcsufolására, a zsidó testvér megbecsülésére, a zsidó tisztelet megzabolására revolverrel válaszoljon a zsidó harag, — ilyen hőieség — mondja G. Szirkin — nem fordult még elő a zsidó forradalomban.

P. Dasevsky, a cionista mozgalom egyik pionirja, a kisenevi pogrom után sikertelen merényletet követelt el egy szerkesztő ellen, aki szította a pogromot és ezt a kísérletét sok évi börtönnel fizette meg.

Molodczkijjal és Dasevskyval nem azonosította magát az orosz zsidóság. A zsidó erkölcs megveti a vérbosszút és nem ismeri el hőskönet a vérbosszulókat. A zsidó az emberiség szolgálatában forradalmár is lehet, de a maga szenvedése és elnyomottsága nem ingerli forradalmi kitérésre.

Ez bírta rá a minszki rabbi-kollégiumot arra, hogy a hivatalos zsidóságot a Lekert ünnepségekből kikapcsolja. És most megcsinálta, hogy a nemzsidó oroszok szobrot emeljenek egy zsidó fiúnak és a zsidóság nem vesz részt az ünnepségen.

Peter Uhle

A kisebbségek elhelyezkedése

I.

A nemzeti kisebbségek elhelyezkedési formáiról, jogaik intézményes biztosításáról, az államnak a kisebbségekhez való viszonyáról az új történelmi helyzet tényé válsága óta soha annyira szó nem esett a sajtóban, mint mostanában.

A háboru előtti években a nemzeti kisebbségek fogalma a közjogban ugyancsak ismeretlen volt. Néhány politikai író érintette ugyan az egyes államokban néprajzi elkülönültségben élő csoportok helyzetét az állammal szemben, maga az állam nem ismert más népi közösséget, csak az uralmon levő nemzetet.

Csak a háboru során merészkedett elő a lefojtott nemzetiségi gondolat és abban az arányban, amelyben az államnak az egyes nemzetiségek erejére és áldozatára szüksége volt, törték elő a nemzetiségi követelmények. Lageröschben olyan államokban, mint Ausztria, Oroszország és Magyarország, ahol az uralkodó nemzet hatalmi területén különböző más nemzetiségű tömegek éltek.

Most már előáll a kérdés, hogy az állam a nemzeti kisebbségekkel szemben békeszerződésileg vállal kötelezettséget mitely formában teljesítse. Melyik szervezet legyen az, amely az államban a kisebbségek jogait gyakorolja?

Sanzi előtt nem lehet kétséges, hogy a kisebbségek csoportjai politikai harcok útján és széles demokrácián alapuló belső szervezkedéssel juthatnak előjels felé. A nemzetiségek parlamenti exponensei igyekezzenek a kisebbségek jogait megállapító törvények bealkalmazására, a kisebbségi tömegek pedig legyenek azon, hogy ideológiai különvalóságuknak és érdekeiknek megfelelő szervezetet építsenek ki.

és az uralkodó máciájának teljes valószínűségéig köpvel az államban. G amikor még a állam fogalmát kívül álló egyhá autonóm testül nyelvi szabadság gal, korlálan sze A változott békeszerződéseket nemzetiségeket ma a nemzeti autonóm módon államban. Elhel formáját azonban kitanon és e a kivított jogok hatik, nem inici sajáton viszony a kédeit kereteket a nemzetiségek Nemzetiségek

A Kihallgat

Dó

Hetekkel Kelet, hogy a közs értékel zős konferec vátán tartották vezérek részl ben befejeződ tak, de új tár új kombináció térése után az borítottá, mer Maniuek álta résztvenni.

Az ellenzék latban szzal titokban a ko Namul Roz kijelenti, hogy is merav ellen sit és nem fo ülésén sem eestre

nehéz ma t zéki pártok

Mindgyik ha mány megbu cióban, sőt f de az erdélyi közökről győ szemlélt:

A nemzeti csoporttal k kormány me ellenzék pá lendó megge Averescu n működni akti funkcionári is Jorga den koalícióra lé az averescu a nemzeti p A parasz indul közös nemzeti pár A takeist csatlakozna zér legjobb Marghilo külpolitikai az új korm ki hívja me ügyminiszte A helyz az ellenz me

és ilyenfor hangoztatot Nem minth szilárd vol cióni egy omlanak ö presztiss m mány ereje gyöngesége mány csak mert nincs A A sivar politikuskok

Ha gyorsan kiszalagát, pontososan kiméri és jó tűzifát akar, forduljon a Frenkel-fatelephoz (volt Janovitz és Tsa) Strada April/az 218 (Bucureşti-u.) 18. Telefon 2-90, 4-01, 2-88.

Exportörök figgelmébe! Beraktározásokat legelőnyösebben eszközölnék 4045-1 Közraktánaink Beregszász, Beregsom és Bátor Vágánymenti transzitó raktárak, reexpeditió Központi iroda: Közraktár Beregszász (Csehszlovákia).

Székek edése

ek elhelyezke-
tőszékes biz-
a kisebbség-
új történelmi
a soha annyi
mint mosta-
szükségesnek
okban megvilá-
l valamennyire
tisztázódásához.
eltétele, hogy a
gondolatát tör-
erjük. E helyütt
és a fejlődés
épen annyit,
cikk korlátolt

ekben a nem-
a közjogban
volt. Néhány
yan az egyes
különültségben
sz állammal
lam nem ismert
ak az uralmon
okban, a diplo-
met" szó fölte

Ha ausztriai
tudott németül,
vallón belgának
bestéle zsidó
szás és román
állam a más
mentalitás, más
ga alá tartozó
lgári vonatko-
és más nemse-

an merészkedett
égi gondolat és
helyben az ál-
tisztesség erejére
volt, törték elő
nyek. Legoró-
n, mint Ausztria,
országot, ahol az
bi területen kü-
gü tömegek él-
ségi problémáival
fényesével szá-
ban és a külön-

on komoly szo-
eltolódások a
n nagy népeso-
államiságok ke-
e keretekben a
irányában való
a maguk külön-
önvalóság áll el-
ultura, a vallás
ggetlenségéből

és kérdés, hogy az
eségekkel szem-
vállal: kötelezett
teljesítse. Me-
ez, amely az ál-
lgait gyakorolja?
kisebbségi jogok
szervekkel pró-
gramnyat mellett
karság működik,
szerepén túl, in-
és a nemzeti-
elgáncsolókat lát-
táspólókat.

t kétséges, hogy
politikai harcok
krácián alapuló
juthatnak cél-
égek parlamenti
a kisebbségek
örvények becik-
bségi tömegek
hogy ideológiai
érdekeiknek meg-
ítsenek ki. To-
böz alacsonyabb
közötti szervek
építsék a legfőbb
törvényhozásilag
pőján intézkedési
eltűt, akik nin-

okrácia fogal-
hetik, mintha a
akarnának az
is ráeszmélésel
az államhatalom

és az uralkodó nemzeti nyelve szupre-
máciájának teljes érintetlensége mellett
valóságosság képviselhető az ilyen fajta „állam
az államban". Gondoljunk arra, hogy
amikor még a „nemzet" fölte az
„állam" fogalmát, az uralkodó egyházon
kívül álló egyházak és felekezetek is
autonóm testületekként szerepeltek,
nyelvi szabadságokkal, „dókhivési jog-
gal, korlálan szervezkedési hatalommal.

A változott történelmi helyzetben a
békeszerződés intenciói és az ország
nemzetiségeket védő törvényei szerint
ma a nemzeti kisebbségek ilyen fajta
autonóm módon helyezkednének el az
államban. Elhelyezkedésük módját és
formáját azonban maguknak kell kiala-
kítaniuk és e részben az államtól csak
a kívirt jogok respektálását követel-
hetik, nem iniciatívát. A nemzetiségek
esetén viszonyainak megfelelő elhelyez-
kedési kereteket és formákat maguknak
a nemzetiségeknek kell megtalálniuk.
Nemzetiségek által tömöröbben lekött

területeken legmegfelelőbbnek látszik a
népközség szervezete. Erdélyben szám-
arányaik szerint a magyar, szász, zsidó
és örmény nemzetiségi népközségek
jönnek tekintetbe. Képviselőiket
maguk a népközségek választják, ugy-
szintén területi tagozódottságuk szerint
magasabb egységeik képviselőit is.
Igy alaslathatna ki az a kisebbségi leg-
magasabb szervezet, amely alkalmas
volna arra, hogy az állam által közjogi
személyiségtől elismertessék és amely
egyrészt kifejezője volna az illető ki-
sebbséghez tartozók politikai, gazdasági
és kulturális akaratának, másrészt az
állammal szemben garantsáma a törvé-
nyeséget, úgy hogy benne és általa
való óna meg a kisebbségi elv akti-
vitása.

Hogy melik legyen az út, amelyen
a szervezkedés eljut a legmagasabb
szerv kiállításáig, azt a következő cikk-
ben kíséreljük meg.

A király Szovátára jön Kihallgatáson fogadja a nemzeti párt vezéreit

Döntő fordulat előtt az ellenzéki szervezkedés
— Az Uj Kelet tudósítójától —

Hetekkel ezelőtt megírta az Uj
Kelet, hogy az ellenzéki pártvezérek
közös értekezletet terveztek és a kö-
zös konferenciájul július folyamán Szov-
átán tartoták meg. Azóta a párt-
vezérek részleges tanácskozásai rész-
ben befejeződtek, részben megbiúsul-
tak, de új tárgyalásokat is kezdtek,
új kombinációk alapján. Jorga, hszá-
térése után az eredeti terveket fel-
borította, mert nem volt hajlandó a
Maniuék által ajánlott koalícióban
résztvenni.

Az ellenzéki sajtó ezzel kaposo-
latban azzal védolja Jorgát, hogy
titokban a kormányt támogatja. A
„Neamul Romanesc" ezzel szemben
kijelenti, hogy Jorga pártja továbbra
is merav ellenzéki magatartást tanu-
it és nem fog a pénzügyi bizottság
ülésén sem résztvenni. Minden-
esetre

nehéz ma tisztán látni az ellen-
zéki pártok egymásközötti viszo-
nyában.

Mindogyk hangoztatja, hogy a kor-
mány megbuktatására hajlandó koalí-
cióban, sőt fuzióban is résztvenni,
de az erdélyi tárgyalások a követ-
kezőkről győzték meg a figyelmes
szemlélot:

A nemzeti párt minden ellenzéki
esoporttal hajlandó megegyezni a
kormány megdöntésére, sőt minden
ellenzéki párttal csak egyszerre haj-
landó megegyezni.

Averescu néppártja nemcsak együtt-
működni akar a nemzeti párttal, de
funkcionálni is akar vele.

Jorga demokratái nem hajlandók
koalícióra lépni a parasztpárttal és
az averescanussal, hanem csakis
a nemzeti párttal.

A parasztpárt senki mással nem
indul közös harcra, csak az erdélyi
nemzeti párttal.

A takeisták Jorgára figyelnek, oda
csatlakoznak, ahová az elhunyt ve-
zér legjobb politikai barátja.

Marghilomanék — hír szerint —
közpolitikai irányváltozást remélnék
az új kormány által és ezért várják,
ki hívja meg Marghilomant — kül-
ügyminiszternek.

A helyzet tehát az, hogy
az ellenzéki pártok nem tudnak
megegyezésre jutni

és ilyenformán a kormány sokat
hangoztatott bukása egyre késik.
Nem mintha a kormány helyzete
szikárd volna, hiszen pénzügyi ak-
ciók egymásután eredménytelenül
omlanak össze és a régi liberális
presztizs már csak a múlté. A kor-
mány ereje ma tisztán az ellenzék
gyöngeségén alapszik és új kor-
mány csak azért nem következik,
mert nincs aki megalakítsa.

A király közbelép
A sivár politikai helyzetben a ki-
politikuskok minden reménye a ki-

rály elhatározásában van, akiről
tudják, hogy döntő lépésre hatá-
rozta el magát. Az uralkodó régi
vágya, hogy az erdélyi politikuskokat
a kormányzásba bevonja, de eddig
minden ez irányú kísérlet meghiu-
sult. A király tehát elhatározta, hogy
személyesen lép közbe a pártok kö-
zötti béke helyreállítására és ezért
a napokban sorra meglátogatja az
ellenzék vezéreit. Mai látogatásán

a nemzeti párt több vezetője,
igy Man u Gyula, Vajda Sán-
dor és Dán Szever is Szová-
tára érkeztek és holnapra oda-
várják az uralkodót is. A király
sorra kihallgatásra kéri az er-
délyi politikuskat és megki-
sérli a közlekedést létrehozni az
erdélyi és regáti pártok között.

Politikai körökben természetesen
óriási érdeklődéssel tekintenek a szov-
átai események elé, mert biztosra
veszik, hogy ott döntő fordulat tör-
ténik.

Cirkuszszerelem

A kötél-táncosnő és az állatszeli-
dítő megható története. A „Pro-
serpi" cirkusz szenzációja

Az Uj Kelet tudósítójától

Cirkusz. Országutak és vásárterek
rózsaszín romantikája zsong fel erre a
aszóra. Cirkusz. Színes lámpák, nagy
ponyvásátor, groteszk bohócok, cifra-
szerszámós táncoló lovak, levegőbe
bukfencézó kikészített mosolyu tor-
szok, reccogó fuvószekerek és ezer más
egyszerű csodája a tömeg örök mulató-
helyének, a cirkusznak. A cirkusz a
lehetlenségek, szélsőségek, excentrici-
tások görgetézes gyűjtőfogalma és ke-
letkezése oly mélyre nyúl vissza a tör-
ténelemben, mint a vallás. Cirkusz: a
kisebbségek széles kaotikájának vagy
gyermeki alosodálkozásának temploma.
A cirkusz: hid a tömegek robotos élete
és az elképzelt nirvana között.

Néhány hete van Kolozsváron a
Proserpi cirkusz. És már szenzációja
van. A műorból hiányzik egy szám.
Winkler Heléna kisasszony, a kötél-tá-
ncosnő talán örökre eltávozott az aeti-
lén lámpák féhéres fényéből. Lemon-
dott a kifeszített drótkötélről, melyen
egy fakóvá mosott rózsaszín trikóban
szokott esténként a szelidített medve és
a zenebohóc produkciói között nyaktörő
mutatványokat végeztet és lemondott a
tapsokról, amit kezes puffedlival szo-
kott megköszönni a közönségnek. Win-
kler kisasszony mindent otthagyt és
enyhén szőlyva megezőkött. A cirkusz
háromezer éves történelmében már sok
eset volt rá, hogy a kötél-táncosnő meg-
szökött és ha ezt a jól bevált szokás
szerint egy bankigazgatóval, kvietált
tábornokkal vagy egy gyászág alá he-

lyezett arisztokráciával tette volna, meg
sem emlékezünk az esetről, mert a
masszadok és kúlvárosi fűszeresek
kedvence regényírói végképen kimerítet-
ték ezt a témát. Winkler kisasszony
szökése egy forradalmi lépés a kötél-
táncosnő szökési statisztikájában. Ál-
ljon itt az eset annak bizonyítására,
hogy a szerelem még egy ügyesen
egyensúlyosó kötél-táncosnőt is kibillent-
het egyensúlyából.

A Proserpi cirkuszának néhány éve
állatszeliidítője volt egy Bruckner Alfréd
nevű artista. Bruckner halálosan szerel-
mes lett Winkler Helénára és megkérte
a leány feleségül. Az esküvő napjától
már csak három hét választotta el a
fiatal párt, amikor egy barzalmas
szerencsétlenség elszakította a sz-releme-
seket egymástól. Bruckner egy délelőtt,
mikor a cirkusz teljesen üres volt, egy
főlvári jaguárt vezetett be a cirkuszi
produkcióz rejtelmeibe. A jaguár a
subogó korbácsotól és a dalás állat-
szelidítő deléjes pillantásaitól meg-
félemlítve engedelmeskedett Bruckner
parancsainak. Mikor Bruckner egy égő
karikán akarta keresztül ugratni a
vadat, az hirtelen megvadászva mesteré-
nek ugrott. Bruckner nem vesztette el
lelkijelenetét és késő kikapva övéből,
birkózni kezdett a vadállattal. Segítség-
ért kiáltozott, de senki sem volt a
közében. A jaguár habzó szájjal
ujjabb és újabb rohamokat intézett
ellené. Az állat karmaival letépte
Bruckner fejét. Összekezdte arcát
és beharapolt a abszárába. A rettenet-
es halál már már kikérülhetetlennek
látszott, amikor az állatszeliidítő erejé-
nek végső megfeszítésével előrántotta

A versaillesi szerződés revízióját sürgetik

Ha nem változtatnak a békeszerződésen, Franciaország
összeomlik. Németország új forradalomba rohan

— Az Uj Kelet munkatársától —

Németország katasztrófális pénz-
ügyi helyzete roppant gondokat okoz
a francia politikának. Mindenki tudja,
hogy a németek rövidesen bejelentik
a fizetésképtelenséget. Németország
államsődje magával rántaná Fran-
ciaországot is. A józan franciák egy
idő óta új hurokat poengtelnek. Egy
évvél ezelőtt még senkikem akart
tudni a versaillesi szerződés revízió-
járól, ma

napirenden van a francia poli-
tikában a revízió kérdésének a
feszegése.

Hervé, az egykori vérmes naciona-
lista „Victoire" ban „Kényszerű ál-
dozat" címén azt írja, hogy a szöv-
etségeseknek egyetlen pillanatot sem
szabad habozniuk, el kell magukat
szánni a német jóvátételi követelések
leszállítására. Anglia óriási áldozatot
hoz, ha a jóvátételi töredésszéknek
reccső részéről lemond és egyuttal
Franciaország, Belgium és Olaszor-
szág angol adósságait töli. Megen-
gedhetetlen, hogy csak Németország
es Franciaország hozzanak áldozatokat.

Franciaország minden váfozsinü-
ség szerint lemond a rajnai tar-
tományok megszállásáról.

Németország kötelessége, hogy Fran-
ciaországnak ezt az elhatározását
lehetővé tegye azáltal, hogy a Po-
roszországhoz tartozó rajnai tarto-
mányoknak autonómiát ad a biro-
dalmi határokon belül. Ezt az új
állapot katonailag semlegesíteni kell.
Angliának be kell látnia, hogy Fran-
ciaország csak ilyen feltételek alap-
ján ürítheti ki a Rajnamentét.

Ugyancsak erről a problémáról ír
cikkét Andrei Tardieu az „Echo Na-
tional"-ban. Tardieunak az az állá-
spontja, hogy

a versaillesi békeszerződés nagy-
része felborultna tekinthet és
új résszel pótolandó.

fejverét és négy lővéssel megölte a
jaguárt. A szörnyű tusa után újult
rogyott össze és négy hétig feküdt egy
kolozsvári kórházban. A dnahju, szép-
arcu állatszeliidítő, mint egy nyomorék
koldus hagyta el a kórógyat. Meny-
asszonya ezután hallani sem akart a
házasságról és durván elutasította
Brucknert.

Pár napja egy szegényes öltözékű,
sebhelyes arcú férfi lézengett a cirkusz
mellett táborozó artisták között. Bruck-
ner volt. Olvasta az újságokban, hogy
Kolozsvárt van a cirkusz és egy kis
kolozsmegyei faluból, ahol mint tra-
dalmi írrok van alkalmazásban, fel-
sietett Kolozsvárra. Felkereste Winkler
Helénát és elmondta, mennyire szereti
és hogy négy év óta mindig róla ál-
modik és vária, hogy egyszer mégis
feltalálja. A leányt meghatották Bruck-
ner őszinte szavai, elhatározta, hogy
megszökött. Heléna kisasszony eladta
a mesterségéhez tartozó rózsaszín tri-
kót, két túllszeknyát, egy csillogó, de
hamis fejéket és az így szerzett pénz-
zen még aznap elutaztak Kolozsvárról.
Az igazgató, akinek nincs éreke a
holdvilágos romantikához, a rendőrségre
rohant, ahol azzal utasították el a mo-
gorva és kőszivű urat, hogy a kisass-
zonyt azt szerethet, akit akar, ha az
igazgatót anyagilag nem károsítja meg.
Ebben viszont a rendőrségnek van
igaza.

Bruckner Alfréd, a tépattarcu állat-
szelidítő és Winkler Heléna, a kisass-
zolet kötél-táncosnő pedig új életet
kezdenek egy kis, istentől eldugott
falocska nádfedeles házában. Leányuk
boldogok! (f. l.)

saihoz meraven ragaszkodik. Néhány
nappal ezelőtt még maga Tardieu
konokul ragaszkodott ahhoz a gond-
lathoz, hogy a békeszerződés tökéle-
tesen megoldja a fennálló problémá-
kat. A francia kommunisták lapja Tar-
diu hirtelen frontváltoztatásáról azt
írja, hogy ennek az oka Zaoharoff
instrukciója, aki az „Echo National"
pénzembere.

Amerikában ugyancsak sokat be-
szélnék mostanában a versaillesi
békeszerződés sürgős revíziójáról, mint
olyasmiről, amely nélkül Közép-
európa megmentése lehetetlen. Frank
Vanderlip, az ismert amerikai pénz-
ügyi tekintély, aki Genuában Ame-
rika felhivatalos megfigyelője volt, a
berlini „Lokalanzeiger" munkatársa
előtt nagyon pesszimiztikus módon
nyilatkozik Németország helyzetéről
és egész Európa jövőjéről.

— Ebben a pillanatban — mondja
Vanderlip — egyetlen sem lehet se-
gíteni. sem Németországon, sem Euró-
pán. Valamilyen javulás mégis ére-
lelhető abban az irányban, hogyha
az ember a szövetséges országokban
beszél a politikuskokkal,

minden értelmes elme egyetért
abban, hogy a versaillesi béke-
szerződés megváltoztatása föltét-
len szükségesség.

Magában Franciaországban is kez-
dik ezt a szükségességet belátni. De
ezt a belátást erősen mérsékeli a
német revánstól való félelem. A leg-
tisztábban Angliában látják a hely-
zetet, az angolok aztán „keresik is a
módját, hogy a többieket is felvilá-
gosítsák. De minden kísérlet meg-
hiusul a franciákon. Még a legjóza-
nabbjai is ezt mondják: ha Németor-
szágot lélegzethoz juttatjuk, egy-
kettőre talpraáll megint. Ha pedig
talpraáll, újra ipari hatalommá válik.
Az ipari hatalommal kerölkve jár a
politikai hatalom is. Ezért fél Fran-
ciaország hozzányulni a versaillesi
békeszerződéshez. Az azonban két-
ségtelen, hogy se Németországon, se
Európán segíteni nem lehet mind-
addig, amíg a versaillesi békeszer-

zódás mai alakjában fennáll. Mert ha a franciák állandósítják az állapotot és Németországot a mai helyzetében hagyják meg, ebben az esetben Franciaország összeomlása elháríthatatlan. Németország pedig a reáduuló inség elől a forradalom karjaiba veti magát.

Keresztény Németország

Berlin, július 25. A „Vorwärts“ a centrámpárt felhívásával kapcsolatosan azt írja, hogy a szociáldemokraták figyelemmel fogják kísérni a dolgok fejlődését, mert a keresztény jelszó alatt sok minden elfér, mint Magyarország példája mutatja.

HIREK

— **Einstein visszavonul a politikától.** Berlnből jelentik: A népszavazási tanács elnöke, Einstein, a bizottságot küldött ki a szellemi munka nemzetközi megszervezésére. A bizottságban Németországot Einstein tanár képviselte volna. Einstein levelet intézett a bizottság elnökéhez, amelyben közli, hogy nem vesz részt a tárgyalásokon. Einstein Rathenau meggyilkoltatása anyanyira lesújtotta, hogy politikai életéből egyáltalán nem hajlandó többé résztvenni.

— **Athénban aggasztó a helyzet.** Bukarestből jelentik: Athéni jelentések szerint a politikai helyzet egyre srgasztóbbá válik. Naponta százával jelennek meg kormányellenes röpiratok. A kormány hajszát indított az ellenzék vezetői ellen és a venizelista pártvezetőket letartóztatva. Sokan kívánják Venizelos hazatérését, aki egyedül lenne képes a helyzetet megmenteni.

— **Bontescu Bratianuval tárgyal a Banca Agrara ügyében.** Bukarestből jelentik: Bratianu miniszterelnök ma Sinaia-ban tárgyalta Bontescu Viktorral, a Banca Agrara vezérigazgatójával. Ismeretes, hogy a liberális kormány a parlament nyári ülészakán keresztülvette, hogy az erdélyi és bánáti földreform finanszírozásáért megbízott Banca Agrara törvényileg biztosított koncesszióit megvonják. A bank igazgatósága mindent elkövetett a kormány elhatározásának megmésítésére. Igénybe vették az uralkodónál levő őszekötöttéseket is, de eredménytelenül, mert a kormány mereven elutasító álláspontra helyezkedett. Mivel az ügyből súlyos politikai differenciák lettek, Bratianu most közvetlenül Bontescuval tárgyal a keynes probléma megoldása ügyében.

— **Boris Goldberg meghalt.** Londonból jelentik: Boris Goldberg, a kiváló orosz cionista vezér, aki két évvel ezelőtt Palesztinába vándorolt és ott telepedett, hirtelen meghalt. Boris Goldberg évtizedekig tagja volt a cionista vezetőségnek. A nagy intéző bizottság rábízta a londoni világszervezet pénzügyeit és ő vezette a számfeljö osztályt. 1920-ban Palesztinába ment és ott Kremenezi Jánosnal együtt megalapította Palesztina egyik legnagyobb téglagyárát a „Silikat“-ot, amely Egyiptomba is exportál téglát. Goldberg üzleti elfoglaltsága mellett állandóan cikket írt héber lapokba.

— **Miert lelt öngyilkos Petrescu Ciorebea bukaresti városi tanácsos.** Bukarestből jelentik: Petrescu Ciorebea városi tanácsos, volt örnagy, megmérgezte magát. Kiderült, hogy Visineanu vághídi tisztviselői marhaszállítási okmányokat hamisított, hogy nagy mennyiségű marhát exportálhasson. A hamisítást az utolsó pillanatban felfedezték, mire Ciorebea megmérgezte magát, testétársait elfogták. Az iparminiszterium komünikéje szerint Ciorebea és társainak hamisításai beigazolódtak. Visineanu tagadja bűnösségét és azt állítja, nem tudta, hogy Dumitrescu hamisította Anghel primár aláírását. Dumitrescu beismerte bűnösségét.

— **Magyar román tárgyalások elől.** Budapestről jelentik: A „Budapesti Hírlap“ közli Bethlen miniszterelnök nyilatkozatát a kormány terveiről. Bethlen fontos gazdasági, pénzügyi és alkotmányjogi törvényjavaslatokkal fog a nemzetgyűlés elé járulni, amelyekkel helyre akarja állítani a költségvetési egyensúlyt és a valuta esését megakadályozni. Romániával és Csehszlovákiával csakhamar megkezdődnek a gazdasági tárgyalások, a génuai megbeszélések alapján. Magyarország maga körül békés, baráti atmoszférát kíván és a kormány nem hagyja magát eltéríteni attól, amely a szomszédai-val való normális viszonyok felé vezet.

— **Sztrájk a belgrádi cigarettapapirgyárban.** Belgrádi munkásaink jelentése: Ma reggel a belgrádi cigarettapapirgyárban 432 munkás sztrájkba lépett, mert már ez évi január elsejétől hiába várják napszámuk felvételét. A munkások eddig 18—24 dinár napszámot kaptak, ami a fővárosban a minimális megélhetést sem biztosítja. A munkások küldöttsége felkereste ma délelőtt a parlament elnökét és a pénzügyminisztert, ahinek előterjesztették panaszukat és száz százalékos béremelést követeltek.

— **Szédelgések a „Poale Cedek“ nevében.** A „Poale Cedek“ zsidó iparosok egyesülete nevében az utóbbi időben több szédelgést követtek el. A szédelhősök az egyesület jótékonyági intézményei javára könyvre gyűjtöttek. A „Poale Cedek“ vezetősége szintén felkéri az egyesület barátait, hogy az intézményei javára gyűjtőtől kérjék a gyűjtőt és nézzék meg, elvau-e látva a cluji prefektura és az egyesület hivatalos helyeijével. Ha az írek ennek a követelménynek nem felelnek meg, a gyűjtőt adják rendőrkézre.

— **Désen betiltották a kártya- és dominójátékot.** Dési tudósítónk jelenti: Dimitrescu regálteli új rendőrigazgató egy új miniszteri rendeletre való hivatkozással betiltotta az összes kávéházakban a kártya- és dominójátékot. A tulajdonosok a betiltást megfélembözik, mert szerintük a rendelet csak a fürdő- és üdülőhelyekre vonatkozik.

— **A pesti mesemondók.** Budapestről írják az Uj Kelet-nek: Budapest székesfőváros tanácsa mindjárt a kurzus elején megszüntette a budapesti gyermekvilág legkedvesebb és legnépszerűbb szórakozását, az állatkerti mesemondókat. Tette ezt azért, mert a budapesti gyermekek két közkedvelt mesemondója, Bass bácsi és Oszkár bácsi rendezetlen vallásuknak bizonyultak. Hiába kérték az apróságok, hogy meséljenek nekik újból a bácsik, a főváros bős urai nem tudtak új embert állítani a pódiumra. Néhány nappal ezelőtt szonban csoda történt. Felfedeztek két rendezett vallású mesemondót. Az új mesélő bácsik péntek délután mutatkoztak be az állatkerti mesemondó utánon, de nyomban meg is buktak. Az egyik papírról mesélt, a másik pedig olyanokat mondott, amiket a gyerekek nem értettek meg. Utazkoztak a kicsikék, elmaradt a deris kacaj, a vídám nevetés, a helás taps. A főváros urai így kénytelenek más mesemondók után nézni.

— **Zsidó gyarmatosítás Mexikóban.** Chihágóából jelentik: Az a bizottság, amely nemrégiben innen Mexikóba utazott az ottani telejviszonyok és gyarmatosítási lehetőség tanulmányozására, visszaérkezett. A bizottság jelentése kedvező. Paul Rothenberg elnök és a melléje beosztott gazdasági és földtani szakértők, valamint egy angol gyarmatügyi főfelügyelő irásos jelentése szerint a talaj termékeny. Sok kiaknázatlan arany, réz, vas és szén bőségben található a területen, amelynek himája előrangú. Vízben azonban szegény ez a vidék és csak artézi kutak forrásával lehet vívet szerezni. A keleti zsidóság tömeges bevándorlására a mexikói területet alkalmasnak találják.

— **Egy futballista halálos balesete.** Ungvárról jelentik: Zsurilla Gábert, az itteni UAC futballistáját, Pécsényben halálos szerencsétlenség ért. Munkaközben egy gerenda fejére zuhant és megölt a szerencsétlen embert.

— **Amerikaiak a héber egyetemért.** Newyorkból jelentik: Dr. Ratnoff, az amerikai orvosi társulat elnöke bejelentette, hogy az egyesület egy küldöttsége nemsokára Palesztinába utazik. A delegáció azért megy Palesztinába, hogy a héber egyetem orvosi fakultásának ügyét tanulmányozza és lehetőleg anyagilag is hozzájáruljon a fakultás minél előbb való létrejöttéhez.

— **Házasság.** Lőlli Bella Cluj, Nasch Ferenc Targu-Mures jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— **A zsidó nemzet barátai.** A zsidó nemzet e történelmi napjaiban meg kell emlékeznünk a zsidóság barátairól. Sorra vesszük tehát barátainkat és sorra vesszük azokat, akik gyöngétek voltak a melléknállásban. Leghatalmasabb és legerősebb barátunk Anglia. A ratifikálás újból annak a történelmi férfinak az érdeme, aki a zsidó nemzeti otthon felépítéséért először lépett sikra, Balfaur befolyása, nemes belátása sodorta előre a zsidóság ügyét. Hiszen tudjuk, az angol külpolitika ismét Balfaur kezében fut össze. Még nem küldte el az angol külügyminiszter, de már ő intézi az angol külügyeket. Nincsen még két hete, hogy épen Balfaur volt az, aki az angol felsőházban szállott szóra a zsidóság ügyéért. Mellette és vele küzdött az emberiség nagy diplomátája, Lloyd George angol miniszterelnök és a zsidóság őszinte barátja, Churchill gyarmatügyi miniszter, aki az angol alsóházban bátran megmondta, hogy a mandátum kérdéséhez köti az angol kormány a sorát. És a hatalmas Anglia mellett a hatalmas Amerika, Harding elnök, a szenátus és a képviselőház egyformán állott a zsidóság ügye mellé. És újabban a zsidóság ügye mellé állt Franciaország is és a zsidóság ügye mellé állott Olaszország is, bár a legutóbbi események hatása alatt a gyenge Facz ingadozott, félt a tripoliszi araboktól és félt a katolikus néppárttól, amely a Vatikán befolyása alatt áll. Ennyi hatalmas népet mi vonhatott volna egyb a zsidó eszme mellé, ha nem a zsidóság ügyének igazságossága, a zsidóság alkotóerejében való hit, a zsidó géniusz.

— **Palesztinában bányászati hivatal létesítettek.** Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai kormány kereskedelmi és ipari osztálya bányászati hivatalt állított fel az országban fellelhető bányászati értékek kiaknázására. Az új hivatal élére G. S. Black geológus került.

— **Mit fogadnak el válóoknak az amerikai államok.** Newyork állam törvényhozó testülete törvényere emelte azt a javaslatot, hogy a feleség, aki nem látja és nem hallott férjéről öt év óta (ugyanígy a férj, aki öt éve nem látta feleségét) és joggal hiteli, hogy az meghalt — törvényesen elválhat. Minderidig Newyork államban a házasságtörés volt az egyedüli elfogadott válóok.

Newyork és South Carolina kivételével az összes államokban elválasztják a házastársakat, ha akár a férj, akár a feleség szántóadékkal szöki el otthonából és bizonyos minimális ideig távolmarad. Newyork államban a bíróság csak akkor engedélyezi a válást, ha alapos ok van arra a feltételre, hogy az eltűnt nő vagy férfi meghalt. Az összes államokban a hűtlenség egyik legsúlyosabb oka a válásra. 43 államban törvényesen elválasztják a házastársakat, ha a férj vagy a feleségre főbenjáró bűn elkövetését lehet rábizonyítani vagy ha több évig tartó börtönbüntetésre ítélték. A kegyetlenség, súlyos testi sértés 42 államban alapos ok a válásra. A súlyos testi bántalmazással vádolt házastárs

alatt a törvény is általában a férfit szokta érteni. Rhode Island államban azonban a törvény megadja a válási engedélyt a férfinak is, ha a felesége oly durván, oly kegyetlenül bántalmazza, hogy a további együttélés reánézve állandó veszedelmet jelentene. Három államban kimondják a válást, ha bebizonyosodik, hogy a házastársak valamelyike a másik életére akart törni. Az iszákoságot negyvenkét állam ismeri el válóoknak, míg hat államban engedélyezik az elválást, ha igazolható, hogy a férfi vagy a nő a morfium, ópium, vagy más bódítószert rabja. Kentuckyban elégséges, hogy a férfi vagy a nő fékezhetetlen temperaméntum, vagy valamely gyűlöletes betegségben szenvedjen, hogy a válást kimondják. Massachusetts és Kentucky államokban törvényesen elfogadott válóok az is, ha a házastársak valamelyike tagja vagy hívője oly vallási szektának, amely a házasságot bűnek tartja és nem ismeri el törvényes formának.

— **Kettős halálos ítéletet hozott a pozsonyi hadbíróóság.** Pozsonyból jelenti tudósítónk telefonon: A pozsonyi hadosztálybíróóság előtt több napja folyik a főtárgyalás annak a monstre-bűnpörnek, amelyet Peer Gáspár és Dulanszky János katonaszökevények ellen indítottak. A katonai ügyészség mindkettőjüket harmincegy rendbeli gyilkosság és rablás büntetével vádolta. Ők ölték meg és rabolták ki a többi közt Jansok dr. pozsonyi kormányelőadót is. A hadosztálybíróóság tegnap éjjel hozta meg az ítéletet. Mindkét vádlottat gyilkosság és rablás büntetésért köztállítali halálra ítélté. Peer és Dulanszky kegyelmért folyamodtak, védőik pedig semmisségi panaszt jelentettek be.

— **Sikkasztás miatt letartóztatott egy egyetemi hallgató.** Az állami kúriák gyógytárána alkalmazzák tisztviselőik felszólítást kapják az adóhivataltól, hogy július és augusztus hónapok között megvizsgálják a havi fizetésüket az adópénztárnál. A gyógyszertár igazgatója, dr. Gheorghe Pamphil egyetemi tanár A. Ch. nevű fiatal preparátort bízta meg a fizetések felvételével. A fiatal egyetemi hallgató a hivatalos listával meg is jelent az adópénztárnál, ahol hiánytalanul kifizették a nyolc tisztviselőnek járó huszonnégyezer leit. Az összegből tízegezer leit megtartott megának ezzel a kifogással, hogy az augusztusi havi fizetésüket még nem adták ki. Ebben a tisztviselők meg is ugodtak, eddig csak másnap kezdett gyanus lenni, amikor a hivatalban nem jött be hivatalba. Dr. Gheorghe Pamphil vizsgálót indított az ügyben. Kiderült, hogy a preparátor tízegezer leit el, amit felvett az adópénztárnál a tisztviselők kifizetésére, nem szántott ki. Az esetről jelentést tettek a második lelti rendőrségnek, amely A. Ch. letartóztatta.

SZÍNHÁZ - MŰKÖZMÉNY

MAGYAR SZÍNHÁZ
Német műsor

Szerda: 5 órákor: A fekete Jack, vagy az aranypor. (Látványos amerikai aranyás történet. Olcsó helyárakkal.) 7 órákor: A fekete Jack. (Rendes helyárak.) 9 órákor: Kerti kabaré. (Berky Lili és Gózon Gyula vendégtájkával.)

Csütörtök: 5 órákor: A detektív király. Első rész: A vadló közelgomb. (Olcsó helyárak.) 7 órákor: A detektív király. (Rendes helyárak.) 9 órákor: Kerti kabaré. (Berky Lili és Gózon Gyula vendégtájkával.)

Péntek: 5 órákor: A detektív király. Második rész: Megoldott rejtély. (Olcsó helyárakkal.) 7 órákor: A detektív király. (Rendes helyárakkal.) 9 órákor: Kerti kabaré. (Berky Lili és Gózon Gyula vendégtájkával.)

Szombat: 5 órákor: Simplicia. (Látványos filmlegenda. Főszereplő Eva May. Olcsó helyárak.) 7 órákor: Simplicia. (Rendes helyárak.) 9 órákor: Kerti kabaré. Premier. (Berky Lili és Gózon Gyula vendégtájkával.)

A műsorra tűzött előadások jegyei előre megváltathatók a színház pénztárána.

Rókat és más szörmet fest az Unió, Cluj-Kolozsvár Szücsöknek árkedvezmény

FAVORIT csokoládé gyártmányai minden háztartásban nélkülözhetetlen!

Cluj, Calea Victoriei 99. szám. Telefon 2-71. 1371

Az

Az El Carnik meg Heifáb politikai élet leggalja magának. Ezen beszélgetésben, hatvan intelligens ur t... „magyar“... hogy ne mond... a szobát. Mert... társaság volt... mit lehettem... let a megállap... szor kérdete... egyik mutatá... néven, azt mor... magnekte. Hogy... amnap, amitor... szon mandátum... éreztet, mit... beon lenne az... gében, az kifü... szves beszéte... hogy én huszo... tam Jaffába... tam fel. Ami v... igazságot illet... meg benne, az... emlékezdek, a... szavaiban ninc... leantini zsidó... nyikok, kivies... csalások tette...

— 1915 be... mentek meg S... sonyiból min... le az arabok... szabadtani az... — Mit örül... iratok és mi... 50 év óta har... zok, a török h... angol csapatok... szemmel, mert... felkarnak bon... ártant azonban... egész terület... stalt, de meg... földrajzi okok... tartozott, felos... Szinára, ezt a... Palesztinára, a... került és Mezo... terülium lett...

Leányzivat

Itt... Sokáig ál... gon kapu... utára került... szeg ez az é... vas gazdagi... szegénység... volt a tudós... és mi törté... leltették. H... a mai világ... impartiner... mennyasszo... leat az elf... hogy meghit... Szeg magató... is megfirtal... az invitáse... hogy jön ö... invitálon? ... gyan invitál... gon? És am... elhelyedik, h... E-keleszné: ... itazónóm a... lemi csak... reményes... a doktor szo... az 6 ugy v... né, mint a... szeg sor a... csülettel jár... Csak áll... ésare veszi... a városban... női levizitel... Még Cháne... mit lehet tu... italság. A... örölszimato... a feje alját... majd a Ch...

Az El Carmel szerkesztőségében

— Az Uj Kelet Palesztinába kiküldött munkatársától —

Hajfa, július 6.

Az El Carmel arab lap és itt jelenik meg Haifában. Antiszemita. Most, a politikai élet legforróbb napjaiban, aró galja magának, hogy az arab nép nevesben beszéljen és szerkesztője, Nersib Nassar, hatvan év körüli udvarias és intelligens ur tegnap este kiöntötte el-t-tal, a magyar újságíró előtt a szívét, hogy ne mondjam: kifordította előtte a nyelvét. Mert valami feleletesség hiányában volt a hazájában. Nemsim, mit tehettem egyebet, bőgatnom kellett a megállapításához, hiszen négy-szor kérdezte meg a „vallásomat”, sőt egyik munkatársa — ne vegyem rossz néven, azt mondja — az uttlevelemet is megnepte. Hogy 1922 július 5 én. tehát aznap, amikor a londoni House of Com-mons mandátum ratifikálásának híre ide-érkezett, mit jelentett egy zsidónak pont lennie az El Carmel szerkesztőségében, az kiténik Nersib Nassar alábbi szava beszégetéséből, továbbá abból, hogy én huszonegy óra múlva elutasít-ottam Haifába és azt a kéziratot ott ad-tam fel. Ami végül ebben a cikkben az igazságot illeti, az igen kevéssé van meg benn, az olvasó azonban ne türel-mentlenkedjék, mert ha a Nersib Nassar szavaiban nincs is meg, megvan a pa-lesztinai zsidó Schwartzarbeierek, gedud-nyak, kaviestördelők és általában a zsidók tetteiben.

— Mit mond Nersib Nassar:

— 1915-ben antantrepülő gépek je-mentek meg Sziria és Palesztina felett, amelyekből mindenféle röpíratokat dobtak az arabok közé. — Mi föl akarjuk szabadítani az elutasított nemzeteket!

— Mit érdekel bennük ezeken a röp-íratokon és mi akkor már több mint 10 év óta harcolunk különböző fronto-kon a török hadseregben. A megszálló angol csapatokat nem fogadtuk elles-zegetve, mert azt hittük, csakugyan felkérték bennünket szabadítani. Mi értettünk azonban nem sokára? Ezt az egész területet, amely a török uralom alatt, de meg azelőtt is, etnikai és földrajzi okoknál fogva szorosan össze-erőszott, felosztották három részre: sziria, ezt adták a franciáknak, Palesztinára, az angol megszállás alá került és Mezopotámira, az önálló arab nemléte miatt Fryul omir igazgatása

alatt. Az angolok ugyan Mezopotámiát is gyarmatosítani akarták, de Foyzul nem volt hajlandó kereskedelmi szer-ződésen kívül egyéb összeköttetést léte-íteni az antanttal. E feldarabolá-son belül — divide et impera — csak-hamar újabb feldarabolás következett. Szíriát, amely eddig két részben, sy-ruai és damaszkeszi kerületekbe állott, öt királyságra, beyruti, dasabel drui, libáni, sjeppi és ale ujihai királ-yságra, Palesztinát pedig két részre, Palesztinára és Transzjordániára osztot-ták fel. Transzjordániát, ahol hadinok laknak és a fermok is beduin-karakterűek, átengedték Emir Abdollahnak az al-osa, hogy később Palesztinához oca-tilják. Ott jelenleg angol ellenőrzés mellett katonai arab kormány működik.

— 1917-ben megtörtént a Balfour-deklaráció. Palesztinát zsidó nemzeti otthonná nyilvánították. A valóságban ez azt jelentette, hogy míg a török uralom alatt a palesztinai költségvetés hatszáz ezer török lírát tett ki, (de ebből is csak háromszázszázöt költöttek el) addig az angol uralom óta két és egynegyed millió egyiptomi font a költség és ami a legnagyobb baj, ez a horribilis pénzügyi roszul van befektetve. Legnagyobb része magas állami fizetésekre megy el, egy tekintélyes részét pedig zsidó bevándorlók munkához juttatására fordítják. Az arab munkások felannyi fizetést adnak, pedig háromszor annyit dolgoznak, mint a zsidó. 1920-ban hüllőösen súlyos sérelem esett rajtuk. Az angol kor-mány joidéig nem engedte meg a ga-bonakivitelét Palesztinának pedig épen az az előnye a többi országok felett, hogy korábban árultak, mint másutt és így a tavaszi és nyáreleji hónapok-ban konkurrencia nélkül helyeselték el termékeiket a világpiacon. 1920-ban, amikor egy fél (2 1/2 kg.) gabonáért 12 piastert kaphattunk volna, a kor-mány azon a címen, hogy zsidó bevándorlókat várnak és azoknak kell a gabona, az őszi hónapokig nem en-gedte meg az exportot, akkorra az ár leestett négy piasterra, aminek követ-keztében az arab agráriusok egymillió fontot veszítettek. Angliának azonban ez kitérő ület volt, olesón bevásárol-hatott.

— Az angolok elvették összes fegy-vereinket, de a zsidóknak megenged-

ték a fegyvertartást. Az ország elek-tromos erőt most egy zsidó mérnök-nek, Ruthenborgnek készülnek odaadni, ami által Palesztina egész gazdasága zsidó kezében lesz. Ez a Ruthenberg Kerenszkij hadseregében szolgált. Az ország élére cionista kormányzót állí-tottak, a népliga palesztinai titkárává Mr. Bentwitsat, egy cionistát neveztek ki és a kereskedelmi ügyeket Mr. So-lomon, egy cionista intézi. Mindez pe-dig olyan országban történik, ahol a lakosság többsége arab.

— Nekünk araboknak az az állás-pontunk, hogy a zsidók jöjjenek be az országba, de nem mint hegemonikus elem, hanem mint polgártársak, akik egy bizonyos idő elteltével megszerze-tenék a palesztinai állampolgárságot. Mi is személynak érezzük magunkat és a zsidók is személynak. De azt nem tűrhet-jük, hogy a zsidók uralkodjanak raj-tunk. A Balfour-deklaráció sérelmes ránk nézve és mi azt követeljük, hogy semmisíték meg.

— Egyébként mi állítunk az angol politikán. Anglia nem akarja, hogy az összes arabok egyesüljenek és azért helyezett ide a zsidókat, hogy velük őket verjen közénk. Kijelentettük több-izben az angoloknak: üszületben tart-juk, sőt megvédjük keleti érdekeiket, csak ne adják oda Palesztinát a zsi-dóknak. Telepítsék le őket Kanadába vagy Ausztráliába, ahol több a hely, mint nálunk. Békaidőben is volt Palesz-tinában harminc negyven zsidó kolónia, de azoknak a lakosaival békességben éltek, mert tudták, hogy nem ana-rnak felbújni közülük. A jerusalemi régi zsidók ma is velünk éreznek, hiszen az új bevándorlás megfosztotta őket a szerzetadományoktól, amit külföldi tes-tvéreiktől kaptak.

— Különben tudja meg az egész világ: az arab nemzet is regenerálni akarja magát. Mi tekintélyes, nagy nép voltunk, kultúránkat becsülték, mi-ért ne volna szabad nekünk is újjászüle-nünk. A zsidók azt állítják, nekik tör-ténelmi joguk van Palesztinára. Ha ez így volna, akkor nekünk is történelmi jogunk van Spanyolországra, mert őseink ott laktak. Adják vissza nekünk Spa-nyolországot és akkor mi is lemondunk Palesztináról.

— Azonkívül Európában elfelejtik, hogy a zsidó milyen nyugtalan faj. A bibliai időkben is folyton háborúskodott szomszédaival: az asszírokkal, perzsák-kal, kaldensekkel, míg végre Hadriannus

osászár hírte őket innen. Hadriannus azonban ki kergette ki? Mi arabok.

— Nehány hónappal ezelőtt elha-tároztuk, hogy megpróbálunk jóviszony-ban maradni az angolokkal. Felszólítot-tunk nekik, hogy tegyék Palesztinát angol gyarmattá. Mi, vezetők, azon leszünk, hogy az angolokat megkedvel-tessek a nappal. Csak semmisítsék meg a Balfour-deklarációt!

— Most azonban, amidőn látjuk, hogy Anglia kitart ígérete mellett és Palesztinából zsidó államot csinál, az arab nép hazafias érzéséhez kell folya-modnunk. Felszólítást küldtünk az egyiptomi, afganisztáni, hadzsási király-hoz, a török szultánhoz, a perzsa sahhoz és a pápához és felhívtuk figyelmüket a veszélyre, amely az arab nemzet egységét, Palesztina zsidó állam-má válásával fenyegeti. Reméljük, hogy az arab nép meg fogja tenni kötelességét önmagával szemben.

Nersib Nassarra nem akarok már is, rögtön az utolsó sor után rációfólni. És egyáltalában nem én akarom ezt tenni Nersib Nassarra már rácsolt Asis Domet és csófojnak rá továbbra is csak az arabok. A sorrendben meg fogok szólni egy fellehet is, kérde meg Nersib Nassart a redakcióban, hogy mi a véleménye az arab paraszt-nak kinn a földön.

Ben Ami

Megnyit! a Megnyit!
„Helios”
Költőtszövött árnyár lerakata
Cluj, Piata Unirii 7. (Főter)

Óriási választék: 1389
Kötött kabátok
Kötött ruhák
Női és gyerek ceppek
Jämperek
Harisnya és keztükben
Eredeti gyári áruk

Tavaszi újdonságok! Női gyermek harisnya, keztük és rövidúru nagy választékban érkezett
Fischbein & Spitz
rövid és kötött áru üzletbe Cluj-Ko-loszvár, Piata Unirii (Mátyás király-ter) 29. Bánffy-palota. 1382

Leányszívvél ne tréfáljatok

Irta Ujvári Péter

— Mekkáig állt Beer Bernát a fara-gósi kapu előtt, mikor megint az ózara került. Állt és tűzödött. Csak az az az élet. Van szegénység és van gazdagság, de becsülete azért a szegénységnek is van. Mert lám, itt van a tudós és gazdag Eskelesznél mi történt? Örvendeztek vele és lehették. Hát bizony nagy esoda ez a mai világban. Aztán gyűn a nagy szertartás. Azt mondja: Chánele menyasszony lesz és holnap este lesz az eljegyzés és ő azért jött, hogy meghívja őket az eljegyzésre. Szó magától, Bernát, hogy minket is megírtál, köszönte meg Eskelesz-nek a meghívást. Ezt mondta. Pedig nagy jön ő ahhoz, hogy vendéget várjon? A nagyon szegény ho-gyan invitálhatja a nagyon gazda-góra? É az ami még a legszebb, mikor felbőg, hogy elmenjen, azt mondja Eskelesznél: tiszteltem Rézit és ezazonóm a vizitet. A vizitet! Vizi-tem csak az szokott, aki uras és tekintélyes. Vízitelti leginkább csak a doktor szokott. De hát ő is valaki az ő úgy vizitel a gazdag Eskelesz-nél, mint a doktor. Bizony isten, hogy sor a szegénység is, ha becsülettel jár.

— Csak állt, állt, szerette volna, ha észre veszi valaki. Hadd tudják meg a városban, hogy ő most Eskelesz-nél levízitelt. Ilyesmi nem árthat. Még Chánelelnek is használhat. Mert lehet tudni? Manapság óvatos a házasság. Akik nőszülni akar, előbb körülszimatol: jó helyen veti-e meg a feje alját? Lehet, hogy így tesz majd a Chánele bócherje is. De hi-

szén megeheti. Minden jó zsidónak legyen monóvá, amit hallani fog. Mert mit mondhatnak? Hát ezt: hogy kicsoda ez a Bernát? No hallja! Ha tudni akarja, ez a Bernát olyan ember, aki úgy vizitel a gazdag Eskelesznél, mint a doktor.

Roppant melegségek áradtak meg a szívében. A bizonyítatlan jövő csupa napvilágosságot ragyogott. Chánele menyasszony lesz.

Chánele nem tudja elhinni. Még tegnap is kételkedett. Hogy Heimlichnek nem lehet hinni, az csak vicceket csinál. Már másokat is fel-fűtetett.

Bernát már megindult, hogy hazasiessen. De meggondolta magát. Előbb még a mézáróshoz megy. Még egyszer megkérdi: hogyan állnak hát ezzel a bócherrel, akit vö-legénynek hívnak? No aztán mást is tudni kell. Mikor háztűznézőt vár az ember, sok ága-baga van akkor a vendégfogadásnak és a gügyüvel kell kimédelni: mi hogyan legyen?

Heimlich a fekete retket hámozta éppen, a felesége vöröshagymát és zölgmaradékat aprított a kemény to-jáshoz, mikor Bernát rájuk köszön-tött. Közöttük, felpárnázott gölyaláb széken ült Aronka és ódagatott. Va-lamivel lejjebb a szombati kosztos kucorgott.

— Ez aztán a vendég — fogadta pyájasan Heimlichné és tojáspestó-tomot rakott a gyerek tányérjára.

Aronka elcsöndesedett, aztán el-revette magát. A sárpa pép meg-bővölte. Mindjárt rá is kente a fe-hér abroszra, mert az arra való. Még meg is gyúrta, hogy izesebb legyen. Aztán belemarkolt és körülnézett: kiti szeressen. A kis bócherli első-

padt. Ő már tudta, kit fog szeretni az Aronka.

— Ne, ne — gögicsélt jószívűen Aronka és a drága heberékot a bó-cher tányérjába hajtotta.

Heimlichné arca sugárzott a boldogságtól.

— Nézzé csak, Bernát ur, hogy kosztolja a bócherlit. Egy angyal. Ugy-e, hogy egy angyal? De hát tudja, én neveltem.

Bernát megdicsérte Aronkát, aztán a maga dolgára fordította a beszédet:

— A bócher miatt jöttem. Szállí-tod?

— Ab állomás — mondja Heim-lich jókedvűen.

— Biztosan?

— Biztosan.

— Mikor érkeznek?

— Topolesányról csak egy vonat érkezik.

— Hát onnan jön?

— Persze, hogy honnan.

— Friedländerék, hallom, szintén onnan várnak egy völegényt.

— Onnan, de önálluk hétfőn lesz az eljegyzés.

Bernát elgondolkodik. Aztán meg-int megszólal.

— Hallod-e, Ora, gondoltam va-lamit. Egy olyan finom bócher-t fo-gadni is kéne tán.

— Persze.

— De én nem ismerem. Kéne valaki aki elbe menjen.

— Friedländer ismeri.

— Friedländer haragszik rám.

— Csak bízd ezt énrám, elren-dezem. Kövedot kell adni egy ilyen híres bóchernek. Akárki nem fogad-hatja. Majd szólók Friedländernek. Meg vagy elégedve?

Persze, hogy meg volt elégedve.

Friedländer tekintély. Igazán győ-nyörü lesz, ha Friedländer hozza be a völegényt.

Boldogabb szombatja régen volt Bernátnak. Csöndes tűződések volt csöndes mosolygások körött telt el a délután. Az este is mosolygós volt, pedig a hét gondolai ilyenkor kezdő-dnek. Rábarnállottak most is az elborulások, mert nem csekély dolog az, mikor eljön az esztözökös ideje és jussra pörli az embert váratlanul. Elég sokáig volt tiéd a lányod, most más is elkívánta, hát esztözödjatok. Az érte való reszketés ezután is a tiéd, de az öröm és a gyönyörűség azé a másé legyen. Az élet readje ez, de azért csak fáj. Bernátnak is fáj és Rézinek is fáj és a boldog-ság, hogy nászra nevelhették fel a leányukat, nem nyomhatta el ezt a természetes lázadást. Aztán meg-megkarmoláta más gond is a lelkü-ket. Honnan keritenek hozományt? Menyasszonyi ruhát és más sző-egyebet? Szerencse, hogy apró örö-mök is vannak a világon. Simogató hiúságok, amik jölesnek és sok mást elfelejtetnek. Bernát a szombati szoltárokat énekelte és közben Eskeleszre gondolt, aki nyájasan megkö-szönte a vizitet, meg Friedländerre, aki holnap fölveszi a szép hosszú kabátját, kimsy az állomáshoz és fogadja a Chánele völegényét. Hát ezek olyan örömek, amik szikrázva cikáztak ki az elborulásból és el-hessegették a gondokat. De éjszaka megint előbujtak a gondok. Nem a nagyok, csak a kicsinyek. Ugy lesz-e minden, ahogyan Heimlich megígérte? Kint lesz-e Friedländer az állomá-son? És behozza-e kocsin a völe-gényt? Gögös ember ez a Friedlan-

általában a férfi
Island Államban
megadja a válási
is, ha a fele-
kegyetlenül bán-
ovábbi együttélés
edelmet jelentene.
mondják a válást,
gy a házastársak
letére akart törni.
nyenkét állam is-
ny hat Államban
st, ha igazolható,
a nő a morfiúm,
bóditószert rabja.
s, hogy a férfi
len temperamen-
gyűlöletes beteg-
gy a válást ki-
és és Kentucky
ea elfogadott vá-
astársak valame-
rője oly vallási
as-ágot bünnök
el törvényes for-

téletet hozott
g. Pozsonyból je-
n: A pozsonyi
t több napja fo-
nak a monstre-
er Gáspár és
haszökevények el-
tonai ügyesség
négy rendbeli
intézetével valóta.
plák ki a többi
yi Formanyelő-
bírósg tegnap
téletet. Mindkét
rablás büntette-
ltáta. Peer és
rt folyamodtak,
t panaszt jelen-

t letartóztatok
tót. Az állami
kalmazott tiszt-
ak az adóhiva-
anguszias hóra
zottuk után ve-
rnát. A spógy-
Georgeha Pam-
Ch. nevű fiatal
a fizetések fel-
ytemi haligató
is jelent az
nytalannul kifí-
előnek járó hu-
egből tizenegy-
gának szál a
anguszias havi
ak ki. Ebben a
itek eddig csak
lenni, amikor a
hivatásába. Dr.
letet indított az
gy a preparátor
mit fölvet az
ók kifizetésére,
etről jelentést
randórságok,
ata

ÉLET

NYÁZ

Jack, vagy az
amerikai arany-
lyákkal) 7 óra-
Rendes helyárak.)
é. (Berkly Lill és
játékával.)
detektív király.
zefögomb. (Olcsó
A detektív király.
órákor: Kerti
s Gózon Gyula

király. Második
y. (Olcsó hely-
detektív király.
órákor: Kerti
s Gózon Gyula

ia. (Látványos
Éva May. Olcsó
mplicia. (Rendes
Kerti kabaró.
s Gózon Gyula

gyejei előre
beosztásánál.
uj, Calea Vic-
rieti 99. szám.
telefon 2-71.
1371

KÖZGAZDASÁG

Infláción keresztül a deflációhoz

Blank Arisztid feltűnéskeltő terve a gazdasági válság megoldására

Az Új Kelet tudósítójától

A gazdasági válság megoldására már számtalan terv merült fel és hiúsult meg. Vintila Bratianu pénzügyminiszter akciója éppolyan sikertelen maradt, mint előzőleg Titulescu erélyes próbálkozása. A fővárosi sajtó hétről-hétre újabb és újabb terveket vet fel a legképzettebb pénzügyi szakemberek köréből, de egyik sem keltett oly nagy feltűnést, mint

Blank Arisztidnek az „Argus” hasábjain közölt nagy terveze.

Blank Arisztid egyike Románia legelső pénzügyi szaktekintélyének és nem egy kormányváltás idején említették nevét a pénzügyminiszterjelöltek sorában. Blank Arisztid programja, melyet a fővárosi napilapok és a szaksajtó bőven kifejtett, oly egyszerű és világos, oly kézenfekvő és magátólértendőnek látszik, hogy nemcsak a szakörök, hanem a szélesebb közvélemény érdeklődését is kiváltotta.

Az ország gazdasági ujjáépítésében Blank Arisztid a legfontosabb teendőnek tartja a belső államadóságok rendezését. A belső államadóságok a következők: a kibocsátott kisajátítási bonok, kártalanítások, konszolidált adóságok a Banca Nationalánál lévő tartozások, stb. A belső államadóságok rendezésére Blank Arisztid a zsenialitásig egyszerű megoldást ajánl:

Az állam bocsásson ki újabb négy milliárd lei értékű bankjegyet és ezzel konvertálja az összes belső adóságokat. Ez a négy milliárd lei természetesen ismét erős bankjegyinflációt fog létesíteni, de az inflációt csakhamar a defláció fogja követni.

Hogyan?
Két párhuzamos pénzügyi mű-

der, hátha derogál neki ez a nagy leereszkedés?

A félelmét nem árulta el Rézinek. Minek reszkessen ő is. Sokszor kiváncskodott belőle egy nagy sóhajtsá, de elfojtotta.

Mikor aztán másnap este kiment az állomáshoz és meglátta a gazdag Friedländeret, kacagni tudott volna boldog megkönnyebbülésében. Ellágyultan és meghatottan Friedländer elé lépett:

— Szép magától, Herr von Friedländer.

A gögös szabó nagy szemeket meresztett. Látszott rajta, hogy nem érti, micsoda dolgot dicéri ez a Bernát.

— Nu, — mosolygott Bernát — azt gondolom, hogy szép a völegény miatt.

— Hát csak ki kellett jönnöm — hártotta el magáról Friedländer a dicséretet.

Persze, persze. Akit ilyen tisztességre hívnak, ki kell annak jönni. Még csak az kéne, hogy egy Beer Bernátot szegyenbe marasszanak. Egy kicsit meg is kevélyedett ettől a gondolattól és olyan ábrázatot vágott, mintha szíveségből egyezne abba, hogy a Chánele kéréjét Friedländer fogadja. Egy nagy mievét akar ez a Friedländer, hát ő nem sajnálja tőle.

A vonat megérkezett. Friedländer a kocsihoz sietett, Bernát után a kalimpált. Szép szál ember szállt le az egyik kocsiról és Friedländer megölelte, mintha csak a fia volna. Bernát meghatódott. Mégis csak szíves ember ez a Friedländer. Bernát is kitérta a karjait, de azok gyorsan lelakadtak. Nagyon szép kabát volt a bőheren, nem merse megölelni. Hát csak kezet nyújtott neki és bemutatatta magát, hogy ő Beer Bernát.

velet által érkezünk az infláción keresztül a régen óhajtott deflációhoz — írja Blank Arisztid. Az első a mesterséges beavatkozás: ugyanakkor, amikor az új négy milliárd bankjegy a pénzpiacra megjelenik, az állam mint levasárló lép fel. A vásárlásokat az állam egymilliószázszor aranyfrankkal hajtja végre, amelyet a két és félmillió font sterlinges kölcsönből szerezne. A másik művelet a dolgok természetes rendjéből folyik: az ipar, amely ma erős pénzhányban szenved, intenzív munkába fog és a piacokon hatalmas árutömegek jelennek meg. A jelenleg mélyen

elrejtett áruháalmaz felszínre kerülne és közvetve, de még inkább közvetlenül a bankok birtokába jutna.

Az infláció után így a teljes deflációhoz érkezne a román pénzpiac.

Blank Arisztid tervei főleg a merészebb pénzemberek körében keltettek mély hatást, akik meg vannak róla győződve, hogy egyszerűnek látszó radikális intézkedésekkel igen szép eredményeket lehet elérni. Nem tartják azonban valószínűnek, hogy a mai pénzügyminiszter magáévá tegye ezt a javaslatot már csak annál

az üzleti riválitásnál fogva sem, amely a pénzügyminiszter és Blank Arisztid között érvényesül.

Beavatottak azt mondják, hogy Blank Arisztid terveinek a mai kormány által való elfogadása a liberálisok szaktekintélyét dezavualná. Ezért a jövő kormányzatra gondolnak, amely szakörök véleménye szerint is, hamarosan váltja fel a jelenlegit.

Belföld

(x) Az állam visszavásárolja az eladott állami birtokokat. Bukarestből jelentik: A kormány a földmivélségi minisztérium számára hárommillió leit folyóitott az eladott állami birtokok visszavásárlására. A magyar állam ugyanis nagyobb kiterjedésű birtokokat adott el magá-

Friedländer ur tulajdonképpen csak szívességgért jött ki, csak formalitásból.

Friedländer olyan hegyes tekintetet vetett rá, hogy szinte átdőfte. Nem tudta kitalálni, mit akar ez a Bernát. Attól félt, hogy még a kocsiába is fölkezik.

— Gyalogosan jött? — kérdezte tőle ridegen.

— No hallja — érzékenykedett Bernát. — Ki jön ilyenkor gyalogosan. Kocsin jöttem.

— Nohát akkor mindenki a maga kocsiján megy.

Bernát csodálkozott, de belenyugodott. Friedländer mégis csak jobban tudja, mi az az illendőség. Előbb a maga lakására viszi és majd onnan kíséri a menyasszonyos házhoz. Hiába no, a gazdagok jobban tudják, mi a finom szokás.

Megnyugodva kapaszkodott hát a kocsijára és haza kocogtatott.

A tiszta szoba tele volt vendéggel. Ott volt a rabbi, az elnök, a gazdag Eskelesz és az egész fiataltság. Esztike elküldte az ezüst karosgyertyatartókat szép színes gyertyákkal. Mások hoztak porcellán-csészéket, metszett poharakat, gyümölcstartókat gyümölcsest és üvegtálatkat süteménnyel. Ne szegyenkezzen a menyasszony a szegénysége miatt.

— Hát a völegény? ostromolták meg Bernátot mikor a szobába toppant.

— Mindjárt itt lesz — ujságotla és dörgölte a kezét a nagy gyönyörűségtől.

Rézi hozzáfurakodott:

— Milyen ember?

— Nagyszerű ember — dicsékedt Bernát hangosan. — Rebbe, olyan bócher kapunk, hogy no.

(Vége köv.)

nosoknak, amelyeknek visszavásárlására azonban a szerződésben tartották a jogot. A hárommillió leit a szövetkezetek központi pénztára kezeli és kizárólag Erdélyben, Bánátban és Máramarosban használható fel. A beszarábiai agrárreform végrehajtására két milliót folyósítottak a Cassa Noastra-nak.

(x) A pénzügyminisztérium cáfol. Egy kolozsvári gazdasági szaklap közlésével kapcsolatban a pénzügyminisztérium közli, hogy egyetlen lap számára sem tett ígéretet, amely szerint minden külföldre szóló kereskedelmi kölcsönt az illető lap által hoz nyilvánosságra. A minisztérium minden közérdekű közlését az összes lapokhoz eljuttatja.

(x) Aláírták a kincstári bonok konszolidációjának szerződését. Bukarestből jelentik: A kincstári bonok konszolidációjáról szóló szerződést tegnap asárták.

(x) Pénzhány a bánáti piacon. Temesvárról jelentik: A nagybanokban gazdag Timisoara pénzpiacán pénzsűke állott be. Ennek egyik oka, hogy a nagybankok nyilván sok milliót igénylő gabonavásárlásokra tartják vissza pénzüket, másrészt viszont a lei elértéktelenedése okozza a feszültséget, mert minden üzlethez igen sok pénz kell. A pénzpiac az ősi üzlet előtt áll, a nagyüzemek erősen készülődnek a gabonakampányra, meg lehetőségek a fa, szarvasmarha- és sertéskivitel. Ezek az üzletek éppen a mai magasárakra való tekintettel óriási összegeket igényelnek. Fokozódik a pénz kereslete és így bizonyos pénzsűke következik. A lei árfolyamának esése következtében az utóbbi időben minden cikknak az ára lényegesen felszokott, a közgazdasági élet követelményeinek lebonyolításához tehát az eddiginél jóval nagyobb tőkére van szükség, az erősebb igénybevétel természetesen magával hozza a feszültséget. A pénzhány a temesvári piacon már olyan mérvet öltött, hogy a bankok általánosságban tartózkodást kénytelenek mutatni a pénz kihelyezése tekintetében és a hitelnyújtás feltételeit meglehetősen szigorítják. Ez az állapot még nem érte el a kulminációs pontot és igen valószínű, hogy a feszült helyzet még hosszabb ideig fog tartani, a pénzhány további nagyobbdása, tehát az általános piaci helyzet rosszabbodása várható.

Külföld

(x) Zürichi zárlat, június 25. Magyar korona 32, cseh korona 1160, márka 105, osztrák korona 175. bélyegzett 2.

(x) Budapesti zárlat: Font sterling 6800, dollár 1528, márka 303, olasz lira 700, osztrák korona 420, lei 920, szokol 3350.

(x) Külföldi jegybankok bankjegyforgalma és fedezete. Az 1921 végén kiadott zárszámadatok alapján néhány külföldi jegybank papírpénz forgalma és aranyfedezete a következő: Francia jegybank: 36 és félmilliárd frank, amely 45 százalékos fedezettel. Angol jegybank: 125 millió font sterling 103 százalékos fedezettel. Japán jegybank: 1.2 milliárd yen 106 százalékos fedezettel. Olasz jegybank: 13 és félmilliárd lira 9 százalékos fedezettel és a belga jegybank 1921 végén egymilliárd frankot tartott forgalomban 5 százalékos fedezettel.

(x) A rusziszkióli termés állása. Ungvárról jelentik: Az aratás mindenütt megindult, a termés jobb a tavalyinál. Rozsban holdanként 7-8, búzában 9 méternátsát várnak. Az árpa és a zab gyöngébb, mint amilyen a múlt évi volt. Az időjárás általában kedvez a mezői munkának. Igen jó a szénatermés, ugyszintén a sarjuterzés. A gyümölcstermés általában gyöngye. A kapások közül burgonyában jó termés ígérkezik.

(x) Brünni tárgyalások a Papirpar Rt. ügyében. Prágából jelentik: Az Elő Magyar Papirpar Rt. a napokban megtartott rendkívüli közgyűlése elhatározta a vállalat székhelyének áthelyezését, amire részben a Mährische

Agrarbank hitelfelmondása miatt volt szükség. Ez a brünni intézet ugyanfelmondta ötmillió szokol hitelét a Papirpar Részvénytársaságnak, amely most magyar bankjaival: a Hazai Bankkal és a Leszámitoló Bankkal akarta visszafizettetni hitelét. A Papirpar Rt. ügyében a hét végén döntő tárgyalások kezdődnek a Mährische Agrarbankkal Brünneben. Az értekezleten részt vesz Bun József vezérigazgató-helyettes és a Leszámitoló Bank megbízásából, de elküldi Brünnebe megbízottját a Hazai Bank is. A vállalathoz közelálló körök értesítése szerint valószínű, hogy létező fog jönni a megegyezés azon az alapon, hogy a Mährische Agrarbank nagyobb tétel részvényt vezz át.

Védekezés a kolera ellen

Ankét a kolerajárvány megelőzésére

Az Új Kelet munkatársától

Az utóbbi hetekben a regátban történt kolera megbetegedések komoly megfontolásra késztették a hivatalos köröket. A lefolyt vizsgálat megállapításai szerint a kolera Úrajnából és Konsztantinápolyból hurcolták román területre és csak a szigorú rendszabályoknak köszönhető, hogy a borzalmas betegség továbbterjedését meg lehet akadályozni. Hivatalos körök, ismerve a betegség természetét, nem elégedtek meg a pillanatnyi sikerrel, hanem minden eshetőségre felkészülve, a járvány további terjedésének megakadályozását is megvizsgálni igyekeznek.

Tegnap délelőtt a kolozs megyei és kolozsvári hatósági orvosok dr. Gane egészségügyi főfelügyelő elnökletével ankétot tartottak. Dr. Gane megnyitóban elmondta, hogy a regátban a különösen Beszarábiában, Ilfor környékén történt több kolera megbetegedés. Erdélyben ez idő alatt csupán négy kolera-gyanús eset fordult elő, de tüzetes orvosi vizsgálat után megállapították, hogy egyik eset sem volt kolera. Mindezenáltal szükség van fokozottabb óvatossági rendszabályokra és ezért indítványozza, hogy a hatáskörre alá tartozó élelmiszerpiacokat fokozottabb felügyelet alatt tartassák. Hogy ezt a feladatot eredményesen elvégezhessék, a rendőrség segítségét fogja igénybevenni. Meg kell tiltani a zöldégarusoknak, hogy a Szamosban, vagy más folyóban tisztítást végezzenek. A kávéház és vendéglátó tulajdonosokat fokozott tisztaságra intik s előre bejelentik, hogy rendeleteik betartására bizottságok fognak felügyelni. A lakosságot, amíg a veszély tart, plakátokon fogják felszólítani a helyes magatartásra. Esetleges járvány esetén az egészségügyi főfelügyelő a közegészségügyi üzemek megfelelő anyagi segítségéről tud gondoskodni, mert ehhez igénybeveszik a minisztérium járvány-leküzdésére szóló alapját.

Dr. Hossu kolozsvári tisztviselő emlékiratot nyújtott át az elnöknek, amelyben számszerű adatokkal kimutatta, hogy veszély esetén napi kétezer lei fertőtlenítő anyagra van szükség a városnak. Egyben közli, hogy Bukarestből hat kilogramm oltóanyag érkezett, amellyel tízezer kolera beteg lehet kezelni. Ha a járvány Erdélyben elterjedne, úgy Bukarestben kilátásba helyezték, hogy a nélkülözhetetlen oltóanyagot korlátlan mennyiségben fogják az egészségügyi hatóságok rendelkezésére bocsátani.

Felcélós szerkesztő DR. MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA nyomda és kiadóvállalat Rt.
Szerkesztőségi telefonszám 977.

Tapéták

minden kivételben kizárólag kaphatók:
Szécsi Sándor és Tsa, Timisoara
Bulevardul Berthelot (Kossuth Lajos-ut.)
11-13. szám. 1366
Lakások tapétázását vállaljuk.

— Zsidó könyvtárakból nem hiányozhat S. J. Agnon regénye: És a meggörbödött kiegyene sedik

Vasárnapok
Hitelesített
részek legol
Biró Márk
fém- és bádo

Centra
az elite közö

utánvét mellett
Winkler Márk
Cluj, Pia
chenyi-t
Árjegyzék és t

Cégtá
lego
JA
Starda Regal

1925
Utazó b
legjobb
Farmat
Cluj, Str. Me

Kende
zsini
rakt
Bleier é
cég vezérk
Em
Cluj

IFJU

Zsidó
Előfizetés
Szerkesztő
Cluj, Calea

Papir
az iskolá

S.I.

S.I.
SZÜ
Fő
Calea

áll

Vaskereskedők és bádigosok!
Hitelesített ürmérték és ürmérték
részek legolcsóbban beszerezhetők
Bíró Márton, 1390
fém- és bádógipari üzemében Cluj

Central Buffet
Színház utca 1314
az élte közönség találkozó helye

Szalámit postán
utánvét mellett pontosan szállít 1344
Winkler Mór & Szalámigyára
Cluj, Piata Mihail Viteazul (Szé-
chenyi-tér 39. Telefon 12-90.)
Árjegyzék és katalógus kívánatra ingyen.

Cégtáblákat
legolcsóbban készít 1316
JAKAB
Starda Regala 12a. (volt Majális-u.)

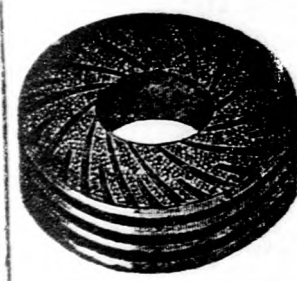
Utazó bőrönd és táska
legjobb minőségben kapható
Farmati bőröndösné!
Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 16.

Kenderzsineget,
zsinorokat és hevedereket
raktárról szállít 1381
Blaier és Weisz
cég vezérképviselete
Emanuel Salamon & Co.
Cluj, Piata M. Viteazul 40.

UJ KELET

Zöldó Ifjúsági folyóirat
Előfizetési ár egy évre 80 lei
Szerkesztőség és kiadónivatai:
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 48.

Papir és fűszernagykereskedők figyelmét felhívja
az iskola saisonra „Zea” első román krétagyár Cluj.

„Kálnai”
Malomkőgyár
Targu-Mures—Marosvásárhely
Gyárt legnagyobb teljesítményű, úgy buza, mint tengeri
örlésre alkalmas, francia rendszerű, rakott malomkővet.
Minőségért garantiálók! 1367

S. Eisenstädter & Co

szües és szörme nagyáruháza
Főüzlet: 1333
Cluj, Calea Victoriei 2.
Fiók:
Ovár (Kinizsi és
Szentlélek-utca sarok)

**Szörme árukban
állandóan nagy készlet!**

Garantált Ia. Kalodont
Pamutárúk rövidárúk galanterie
cikkek viszont eladók legolcsóbb
bevásárlási forrása a

„PROGRESS”
rövidáru nagykereskedése, Nagy-
várad. Telefon 455. 1312

Zsák, ponyva 4100-1
minden méretben
Boskovits József, Cluj,
Str. Regina Maria (Deák F.-u.) 15.

Bőrlábszárvédő
elsőrendű anyagból fekete, barna és
sárga színben 1286
Krébs János szilgyártó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

Zsák HAVAS DEZSO
Timisoara
Zsineg
Ponyva
1374

Fürdőszezonra
fürdőit, lepe-
dőt, törülközőt,
frottírtanyag szük-
ségeit előnyö-
sen beszerezheti
Heller,
Weisz & Molnár
divatáruházában (Cluj, Wesselényi-u. 6.)
1334
Gyermektrikó és zok-
niból nagy választék
békébeli minőségben.

Uniunea Comerciala Rt.

Központ: Bukarest
Alaptőke: 25,000.000 Lei
Fiókok: Galați, Jassy, Constanta, Craiova, Chisinea, Cernăuți, Timișoara és
Cluj, Strada Regina Maria (Deák Ferenc-u.) 32.
Ajánlja bőven felszerelt raktárát: Fűszer és coloniál áru, autó, kocsilack
Rudvas, abroncsvas, lemezek, csavarárú, szerszámok, különböző mintájú kapák, lapá-
tok, ásók csákányok, kaszák, kaszfűző kövek (Anker) és kaszaverő szerszám. Min-
dennemű bel- és külföldi olajok (hengerdinamó, motorvazelin, tovatákenőcs stb.) Bőr-
árúknban: chewreaux, box, bagaria, talpak, patkók stb. Teher- és személyautók és
mindennemű autófelszerelések. 1382

Bankgyakorlattal bíró, ügyes, mérlegképes
könyvelő egy nagy szebeni bankhoz jó fizetéssel
kerestetik. Ajánlatok „Jövő” jellegével Sámuel Kappel
Handels u. Anoncenagentur (kereskedelmi és
hirdetés iroda) Sibiu-Hermannstadt,
Wintergasse 7. kéretnek. 4285-1

J. NACHT

Soc. în nume colectiv. 4071-1
Központ: Bukarest
Telefonszám 6-53. **Cluj** Piata Cuza-Vodă 12.
Fiókok: Arad, Wien
Vörösréz-lemezek, rudak, csövek, sod-
ronyok, üstök, pálinkafőzőüstök
Sárgaréz-lemezek, rudak, csövek,
sodronyok
Angolón 95% tömbökben és rudakban
Antimon, Zink, Ólom
Csapágytémek 12-80% tiszta bronz
tömbökben és rudakban
Mindennemű feketelemezek 0.25 mm
-10 mm., fedéllemezek 65/100.
Horgonyozott lemezek, zink és fehér-
lemezek, alumíniumlemezek
Cluj, Piata Cuza-Vodă 12. ENGROS Táv.-cím: METALNACHT, Cluj

Kupferstein M. uri szabótermében
élegáns öltönyök és feöltők készülnek jutányos árak mellett.
Francia divatlapok. Finom angol kelmék állandóan raktáron.
Cluj, Unió-utca 18. szám.

Kereskedők és viszontelárusítók figyelmébe!
2 vagon olasz cerna érkezett, garantált 400 yardos la. márkák.
Szállítunk legolcsóbb napi árban postai szétküldéssel.
Gutfried és Herskovits
Oradea-Mare, Piata Unirii 12. — Telefon 211.

בארטיק אמעריקאן ליניע

גענעראל פערטרעמונג פיר רומעניען: יענעראל רעפרעזענטאנט מאריטין גומוואך
הויפטקאנטור: בוקארעסט, קאלעא וואקארעשט נומ' 60.
סוקר סאלא: בוקארעסט, קאלעא גרוויצע נומ' 141 (האטעל קארנא)
טעלעראמאטארעסט: בארטיק ליניע בוקארעשט.
אויך פיליאלען אין גאנץ רומעניען.

עס ווירד דיע אלגעמיין איינפערקאמפערס דארף געלעקט או אלע אמעריקא
אויך קאנאדא רוינעניען וואס וויללען צייט געלד מוהע ערשפארען אויך זיך נישט לאג
אויך דער רוינע פלאנען, וואלען זיך נור צו אינער קאנטור ווערען.
אינערע טראנספארטען פון בוקארעשט ביז צום פארט „דאנציג” געהן אויך יעדעס
אומשטיגען נור צוויי טאג מיט דעם דירעקטן ערשפערעס בוקארעסט
דאנציג אויך ווערען פון ערשטעסליכען רעפארטען בעלייטען געפירט.
פון האט נור איינע איינציגע פליגער
דעצע צו פאסטירען פאר וועלכע דאס ווייט
קאסטעט נור לעי 100.
אום האטען האבען דיע פאסטירען איינע
וערד נישט בעדארטלונג איינעוועינעטע קאסט
אויך קוארטיר.
פון דאנציג פארט פון דירעקט נאך
אמעריקא אדער קאנאדע אויך אינערען
בעסטען ערשטעסליכע טעלע דאמפערען
וואס האבען טעפארטען קאניע 3. קלאסע אויך
איינע כשרה קיבע פאר ידען.
מיד ווענען פאם אמעריקאנישען קאנוואלעטע כימיט דעם דור
פארדען דער רעניסטרירונג בעפאלט מעכטיגט ווארדען. פאר דער
קוואמע 23-1922. דער פאר וואל זיך יעדער וואס ווילל טעלע פארדען צו אונז ווערען.
מיד וועללען אויס אין יעדער בעציעהונג נאכץ ארמא: סם בעהולפלד זיין בדי ער וואל
זיע אס נישטעט צו זיינע פערוארדעטען קומען קענען.

...ndása miatt...
intézet ugyan...
szokol hitelét a...
rsaságnak, amely...
jaival: a Hazai...
Bankal akarcu...
A Papipar Rá...
döntő tárgyalá...
sohe Agrarbank...
szelton résztvev...
gató helyettes is a...
bizásától, de a...
bizottját a Haza...
közvetítő körtök...
szintű, hogy léte...
egyezés azon az...
hiszoh Agrarban...
nyit vezz át.

Kolera ellen

Járvány meg-
sára
...katársáitól
...a regában be-
...ésék komoly meg-
...a hivatalos kör...
...st megállapítá...
...rajnából és Kon-
...ták román ter...
...rendszerabályoz...
...a borzalmas be-
...ét meg lehetett
...körök, ismerve a
...nem elégedtek
...kerékkel, hanem
...felkészülve, a jár-
...érek még a lebe-
...ni igyekeznek.

...kolossmegye...
...orvosok dr. Gane...
...yéló elméletével...
...Gane megnyitó...
...regában s külső...
...Ilfov környékén...
...megbetegedés. Ir-
...esnapán négy kole-
...elő, de tüzetes...
...a megállapított...
...volt kolera. Mind-
...fokozottabb óva-
...ra és ezért indít-
...ásköre alá tartozó...
...ozottabb felügye-
...y ezt a feladatot...
...hessék, a rendőr-
...énybevenni. Meg-
...usoknak, hogy a...
...s folyóban tisztít-
...vénház és vendéglő...
...tisztaságra intik...
...y rendeleteik be-
...gnak felügyelni...
...veszély tart, pia-
...teni a helyes ma-
...árvány esetén az...
...lőség a közegés-
...lelő anyagi segít-
...íni, mert ehhez...
...sztérium járvány-
...ját.

...svári tisztviser...
...at az elnöknek...
...adatokkal kímé-
...etén napi két-
...yagra van csak...
...ben külli, hogy...
...m oltóanyag át-
...kolera-t belegot...
...rvány Erdélyben...
...estben kültátsba...
...ilözhetetlen óltó-
...yiságban fogják...
...gok rendelőbező-

MARTON ERNŐ
kiadóvállalat & T.
Telefon 977.

ák
...ólag kaphatók:
...sa, Timisoara
...ssuth Lajos-ut...
...m. 1366
...t vállaljuk.

...árakból nem...
...mon regénye...
...gyene sedik

